سکون

شاعر

بختیار ساحل

Download from:aghalibrary.cm

د کتاب نوم: سکون
شاعر: احمد بختیار ساحل
د چاپ کال: ۱۳۸۹_۲۰۱۱
د چاپ زیار: واحدالله مزل او میرویس رحماني
د چاپ وار: لومړی
کمپوز: پخپله شاعر
ډيزاین: نصرت الله الهام
له شاعر سره اړيکي:
۰۷۰۰۲۵۳۷۹۲
Sahel_cheena@yahoo.com
د چاپ چارې:
د چاپ شمېر:
د خپرندويې ټولنې لړ:

ډالی

زما ښوونکو مور او پلار ، استاد حبیب الله زړه سواند ،
استا احسان الله توفانزي او استا مولانا ملوک زاده ته !
زما خواخوږو ملګرو هغه چا ته چې زه يې هېڅکله هم د
شعر له ډګره بهر وتو ته نه يم پرې ایښی ، استا شبېرحسن
کمالزي ، بریالي ویاړ ، عبدالله سهار ، اکرام الله اکرام او
فریدون خوځون ته !
زما هغه ملګرو ته چې په ما يې لېسه ولوسته او پوهنتون
ته يې راوستم ډاکټر حبیب الله حکمت او انجینر سمیع الله
مفتون ته !

بختیار ساحل

ساحل به تل په سېريز حالت کې و . . .

ځوان او خوږ ژبی ویاند ، شاعر ، ژورنالیست او لیکوال زماد ډېرو مودو یار انجینر احمد بختیار (ساحل) د ښاغي محمد حکیم زوی چې پر **۱۳۶۵** لمریز کال د کرېې ولسوالۍ د بربیار کلي په یوې دینداري او درنې پښتنې کورنۍ کې دې نړۍ ته سترګې غړولي دي.
له لومړي ټولګي څخه تر دولسم ټولګي پورې زدکړې یې د میاعمر په عالي لېسه کې سرته رسولي او په **۱۳۸۵** کال ترې بریالی راوتی د همدې کال د کانکور دازموینې له لارې د ننګرهار پوهنتون د کرنې پوهنځي ته بریالی شو ، چې اوس مهال د همدې پوهنځي د وروستي کال محصل دی.
بختیار ساحل زما ډېر پخوانی ملګری او په لېسه کې مې ټولګیوال هم و ، څرنګه چې ننګرهار ښکلی او شاعرانه ځای دی ، د شاعرانو او هنرپالو خلکو کور او د ادب زانګو ده ، نو ساحل هم د همدې ځمکې هستوګن دی او په دې هنري ټالونو کې له پیله زنګل زده ول.

ده له کوچینوالي له شعر او شاعرانو سره مینه درلوده ، په مجلو اخبارونو کې به یې د شاعرانو شعرونه لوستل کله کله به یې همدا شعرونو په لېسه کې په اونیزو فرهنګي غونډو او مشاعرو کې ویل.
هماغه شوق او علاقه وه چې کله دی د لسم ټولګي زده کوونکی و د شعرو او ادب بهر ته یې ودانګل او شعر لیکل یې پیل کړل چې په دې برخه کې باید د تکړه شاعر استا احسان لله توفانزي ، حبیب الله زړه سواند او استاد محمد غني فاروقي هڅې او لوریینې هېرې نه شي.
مونږ به چې کله کوم شعر ولیکه نو بیا به مو توفانزي صیب ته وښود هغه به په اخبارونو کې راته چاپاوه او مونږ به یې نور هم ډاډه کولو او وروسته یې بیا راته زړه سواند صیب په ګوته کړ چې هڅو یې ساحل دې ځای ته را ورساوه.
یو مهال داسې راغی چې په لېسه کې به غونډې جوړېدې او خلکو به په کې شعرونه ویل چې یوه ورځ ساحل هم په کې خپل نوم ورکړی و په همغه ورځ یې چې شعر ووایه نو بیا به هره ورځ خلکو له دغه څخه غوښتنه کوله ترڅو په دریځ شعروو ایه په لېسه کې یې شهرت او عزت ورځ تر بلې ډېرېده چې بلاخره ساحل یو ائې د لیسې شاعر پاتې نه شو

او په ننګرهار او سیمه کې هم خلکو وپېژاند چې بیا یې سر ان تر لریو لریو ځایونو ورسېد .
د ساحل یوه خاصه ځانګړنه دا وه چې که په لېسه کې به ازموینه هم وه خو چې چېرته به مشاعره وه نو ساحل به بیا د ټینګې نه و ما ورته ویل چې هلکه د لېسې په دوره کې لږ پام کوه خو ده به ویل چې زه ډېر پام کوم خو زړه مې تخنیږي او که دې مشاعرې ته لاړ نه شم نو په زړه به مې ارمان پاتې شي.
ساحل هر ډول شعر لیکلی شي خو غزل یې ډېر خوښ دی چې ښه وړاندې هم په کې تللی دی باید یوه یادونه وکړم چې که ټپیزې وړاندې هر چا لیکلې وي خو په ننګرهار کې یوائینی سړی ساحل و چې د نارنج ګل په کلنۍ مشاعره کې یې وویلې او تر ننه خلکو دغه فورم ډېر خوښ کړی او په کې منډې وهي.
کله نا کله ژباړې هم کوي چې ښه بېلګه یې د پرویز قاضي سعید (سبا به بیا غېږې له درشم) د ناول پښتو ژباړه ده چې چاپ شوې هم ده.

د ساحل د شعر یوه بله ځانګړنه دا وه چې سادګي یې ډېره لرله او د هرچا په زړه به ډېر ژر کېناست او په همدې خاطر به یې یو شعر په څو مجلو کې چاپېده.
د شعر مطالعه به یې چې کوله د اروانباد صاحب شاه صابر کتاب په لاس کې ، د شاه سعود کتاب په جب کې او د اجمل اند کتاب به یې په څنګ کې نیولی و او په لاره به یې اکثره د دې درې شاعران شعرونه ویل مونږ ته به ډېر عجیب ښکارېده.
یوه بله خاطره به یې هم ووایم چې په پیل کې یې له ښوونځي سره ډېره ډېره نه لګېده خو چې کله یې د خیاطۍ کسب هم زده کړ نو په کار کولو کې پرې لږې سختۍ راغلې نو په همدې خاطر یې بېرته د ښوونځي سره مینه ډېره شوه او بیا تر پایه یې ښوونځي په مینه ولوست.
د ساحل ډېر زیات عادتونه دي یو عادت یې دا هم دی چې یو خو څوک پرې نه پوهېږي چې دی غوصه وي خپه وي او که عادي خو چې ور ګورې دا دربواړه حالتونه په کې ښکاري سړی به ورته حیران شي ، په ملګرتیا کې تکړه دی د نیمې خولې سړی دی چې غږ پرې وکړې نه یې په خوله کې نه وي له ملګري سر ځاروي خو له هغه ملګري چې دده

ورسره لګي ، په انسان پېژندنه کې هم خورا تکړه دی زه به چې کله هم له کوم نوي ملګري سره دده ترځنګ ورغلم ویل به یې چې دا سړی یا ملګرتیا کولای شي او یا یې هم نه شي کولای.
دی یو مهال د ځولۍ مجلې مسول مدیر و چې وروسته یې دغې مجلې ته د چینې نوم ورکړ او تر اوسه پورې خپرېږي همدارنګه اوس مهال په کلید راډیو کې هم دنده لري چې یو شمېر خپرونې پرمخ بیا یي.
سکون د ساحل لومړنۍ شعري ټولګه ده چې چاپېږي زه ورته ددې ټولګې د چاپېدا له امله د زړه له تله مبارکي وایم او په دې هیله یم چې یو مهال یې دیوان په لاس کې ولرم. زه خپلې خبرې په خپل یو شعر پای ته رسوم چې:

په مینه
ډاکټر حبیب الله ((حکمت))
د ننګرهار طب پوهنځی مرکزي لیلیه
د شپې ۹ بجې
۱۴_ ۸_ ۱۳۸۹

ساحل، د غزل یو ښه شاعر

پښتنو زلمیو کې د غزل شاعران شکر نن سبا ډېر دي. څه موده مخکې مې د جلال امرخېل شعري ټولګه باندې څو کرښې وکاږلې. سمې به وې او که کږې، خو هغه مې د غزل شاعر بللی وو. خوشال یم چې دا ځل د غزل د یوه ښه شاعر ښاغلي بختیار ساحل باره کې خبرې کوم.

د ساحل شاعري نازکه او نازولې ده. نازکه او نازولې ځکه ده چې زیاتره د غزل په قالب کې ده او د محتوا له پلوه د ښه غزل واړه لوازم لري؛ مثلاً: د حسن او عشق تذکره او تجربه، شرنګولي آهنګونه، چست او چټک وزنونه، نوي خیالونه او انځورونه، تازه مضمونونه کوم شی چې د ساحل په شاعرۍ کې د او ورسره ورسره عالي فکرونه. شاخص په توګه ورته پام وراوړي، هغه د شاعرۍ باره کې د ده باور او نظر دی چې د ساهو ادب او هنر څرک ځنې له ورایه څرګند ېږي.

د ساهو او یادګار ادب او هنر د پنځونې هیله د لوی شاعر او هنرمن کار دی. ساحل غزل او سندره د دې له پاره لیکي چې له محبوب سره یې د یادګار په توګه پاتې شي. مرزا خان انصاري رحمة الله علیه هم د یادګار ادب او هنر خبره کړې ده.

په نیمو شپو د غزل لیکلو له پاره ریاضتونه ضرور اثر لري. اثر یې دا دی چې د شعر ملکه به ورته ډیوه لاسو کې نیسي چې دی ورته خپل

شعر ولیکي. بلې؛ شاعر چې د چا ښکلا ستايي، هغه هم ښاغلی نعم البدل ورکوي.

ساحل هغه غرونه د زړه له تله را التهېدلي ګڼي چې تر خدایه رسېږي. د شعر یو تعریف هم دا دی چې غږ به یې د زړه له تله راپورته شوی وي.

ساحل مدعي دی چې د افلاتون غوندې ډېرې د کار خبرې لري. په کار دي چې غور ورته کېښودل شي. دا د شعر باره کې د ساحل تر ټولو جوته نظریه ده. افلاتون د شاعر مخالف وو. له خپل جمهوریت نه یې ایستی. مګر، پخپله د ده خبرو ته چې ګورو، هغه هم شاعرانه خبرې دي. ساحل د افلاتون غوندې د شاعرانه خبرو مدعي دی. له مخاطبه غواړي چې سندرې یې واوري. ځکه چې دی ورته پیغام لري. د ساحل دا خبره د ښې وینا تر ټولو ستره ځانګړتیا ده او دا د شاعر فني او هنري نظریه راښيي.

ساحل د شاعرۍ له پاره سندریز چاپېریال او کلیوالي ښکلا ضروري ګڼي. دی وايي چې بې له دې نه به شاعري لطافت ونه لري. دغه راز، دی د ژوندۍ شاعرۍ خبره کوي او د هغې له پاره طبیعي چاپېریال ضروري ګڼي. چینار، چینه او واورین غرونه د طبیعت ښکلي مظاهر دي. د ساحل یوه بیت کې له "اجمل" څخه مراد "اند" دی. اما د ښکلي په معنا هم پر ځای دی. او د شاعرۍ له پاره د ښه همعصر شاعر سمبول هم کېدی شي. یعنې، د ښې شاعرۍ له پاره ښه شاعر ملګری یا ښه اورېدونکی په کار دی.

ساحل د خپلو خبرو په پوخوالي باور لري. دی د پاخه کلام خبره کوي؛ وايي چې شاعري په لفظ کې نه، بلکې معنا کې ده. ده د خپل غزل د اورېدا او لوست له پاره ډېر لوړ معيار ټاکلی. دی د شاعرانو له پاره غزل ليکي. رښتيا هم چې غزل په شاعرۍ کې د خواصو متاع ده. او زياتره په همدې نيت ليکل کېږي چې خواص يې واوري او ولولي. د دې له پاره چې د ساحل اورېدونکي زيات شي، نو له بېتې نيکه څخه په تفاوت، د وګړيو پر ځای د شاعرانو د ډېرېدا دعا کوي.

ساحل وايي چې شاعر به د ښکلا لېونی وي. د ده په باور، د غزل د ښکلا له پاره ايډيل په کار دی. ايډيل فکر دی. پر دې سربېره چې په يوه بل بيت کې يې له "انده" مراد "اجمل" دی، د ايډيل او فکر معنا هم ورکوي. د ده په نزد ، بې فکره غزل د فکر د هغه هومره ښکلی نه وي.

ساحل وايي چې د شاعرۍ له پاره پخه يارانه، مزبوت زړه او ښکلې زمانه په کار ده. خوشحال بابا او کاظم خان شيدا رحمة الله عليهما هم مضامينو ته د زړه د توجه خبره کوي. هو؛ زړه کې چې زور وي، نو توجه ښه کولی شي.

هر کار اراده غواړي. ساحل د شاعرۍ له پاره خاصه اراده لري. د ده اراده دا ده چې شاعرۍ کې دې معنا وي. جالبه يې لا دا ده چې د معنا له پاره هم د هغې د نوعيت تخصيص شرط ګڼي..... په شاعرۍ کې د ساحل د هنري او فني نظريې باره کې د پاسنيو خبرو د زباتولو له پاره د ساحل دا لاندې بيتونه لولو:

څو غزلې، څو سندرې خوار ساحل درته لیکلي،
اوس چې ځي له دې دنیا نه، دا دې تا سره یادګار وي.

هغه غرڼونه به د زړه د تل غرڼونه نه وي،
هغه غرڼونه چې له دې ځایه تر خدایه نه ځي.

د افلاتون په څېر بلا د کار خبرې لرو؛
مونږ ته هم غوږ ونیسئ، مونږه هم سندرې لرو.

سندریز وطن کې اوسم؛
څو مره پام راباندې شوی.

حتما به یې ساحله، شاعري ببرته ژوندۍ شي،
چینار، چینه، اجمل او بیا سپین غر چې مخامخ شي.

ښکلي په لفظونو باندې زړه ساتي؛
ښکلي په شعرونو پسې نه ګرځي.

مونږ د کلي ښایستونه لولپه کړه؛
مونږ چې سپوره شاعري په ښار کې وکړه.

اوه ! ساحله، ستا خبرې خو پخې دي؛
چې په لاره ځي کافره سړی مات شي.

شاعران به ستا غزل اوري ساحله؛
تل د ډېرو دعا وکړه کم دې نه وي.

اوس مې چې غزل درته ښه نه ښکاري،

ښه پوی یې چې اند له ما نه لرې دی.

یو وخت وو، شاعري وه، یارانه وه، زړه کې زور وو؛
د ښکلیو په څېر ښکلې زمانه وه، زړه کې زور وو.

ساحله، ستا په ارادو باندې به پوی شو خیر دی؛
چې تا په څه ډول معنا له مونږ زړه وړی دی.

ساحل د شاعرۍ باره کې د همداسې پخې هنري او فني نظریې په مټ دا لاندې او دې ته ورته نور ګڼ مظامین پیدا کړي دي:

ته چې راسره یې نو اکثر ښکلې،
اوراخلي، اینه لاسو کې ونیسي.

بلا مودې وشوې چې داسې په سجده پاتې دی؛
دا سړی څوک دی چې په واوره کې خوله پاتې دی.

سترګې ښې په دې چې بهر لار لري؛
زړه کې ګوزاره د سړي نه کېږي.

یوه تشه خوله خندا او مسک برېتونه،
دا وګړي بس همدغومره خوږمن دي.

په کوڅه کې یو هلک د ونې شا ته،
او جینۍ ناسته په بام د مینې ښه.

دا شیبې د مینانو ښکاره ښې،
پلی تګ او له باران سره په لاره.

زه که د هر سړي په کار شم موږې،
چې ستا سپرلی نه شومه، هېڅ نه شومه.

زه خو یې د سولې خلاف بولمه؛
چېرته چې په مخه دروازه راځي.

لږه موده کېږي چې ته مونږ سره مینه کوې؛
ډېره موده وشوه چې تا له مونږه زړه وړی دی.

د طبیعت له مظاهرو د تعابیرو او معانیوو وکښل غښتلې مشاهده او مطالعه غواړي. ساحل باندې الله جل جلاله دغه وړتیاوې لورولې دي:

ساحله، نوې هیلې زړه ته راشي،
سپوږمۍ چې کله هم پر غره ودرېږي.

یا:

دا چې سپینې خولې په بله نه اوړي،
بیا نو په ممانو کې خبرې دي.

ساحل د خپلو داخلي کیفیاتو د رابرسېره کولو، تعبیرولو او تفسیرولو په هنر ښه پوهېږي او د دې ډول استازې غزلې یې لیکلې دي؛ مثلاً:

لاره وي، ګودر وي، سړی وډار شي؛
هسې زړه اوتر وي، سړی وډار شي.

(تر آخره پورې)

د ځان فلسفه د خودۍ فلسفه ده. د خودۍ فلسفه يو ډول آينه ده. او په آينه کې ورکېدل واقعاً د حيرت خبره ده. د ساحل په شاعرۍ کې پر لوړو تغزلي نزاکتونو سربېره، د لويو فکرونو نښې نښانې ښې ښکاري جوتې دي؛ مثلاً:

دلته وګړي د خپل ځان په فلسفه کې ورک دي؛
ټول مخامخ ورته ولاړ، خو آينه کې ورک دي.

(تر آخره پورې)

د ساحل شاعري د پښتون قام د دې وخت استازې شاعري ده. که له يرغلګرو څخه د کرکې او نفرت خبره نه وي، نو د هلمند بيا بيا ذکر او فکر د ساحل په شاعرۍ کې نور څه پيغام لرلی شي؟!

د ملايانو خبره، حاصل د کلام دا دی چې د ساحل شاعري کافي بديعي او بياني ښېګڼې لري او له ګڼو مضامينو او معاني وو مالامال ده. زه يې ورته مبارکي وايم او د لا زياتو برياوو هيله يې کوم.

نورالحبيب نثار

کابل،

افغانستان.

۲۴/۱۱/۱۳۸۹

د ساحل د مینې پاڼې

د بختیار ساحل د شاعرۍ پاڼې او یا په بله ژبه د ساحل د مینې پاڼې مې مخې ته غوړېدلې دي. په دې پاڼو کې ریښتیا یوه نړۍ مینه راټوله شوې ، دا مینه کله د جانان د مینې په بڼه ښکاري ، کله د ولس د مینې په بڼه ، کله د خاورې د مینې په بڼه او کله هم د هغه کوچني ماشوم د مینې په بڼه ده چې د جلال اباد په ټنکنده غرمو کې لوخې پښې ځغلي او پر لاروېو او بهویشي . خو مینه ، مینه ده او دومره مینه ځایول د ساحل په شان پراخ زړه او ټټر غواړي.

هو نن زه د مینې پر پاڼو سریزه لیکم هغه هم د یو افغان زلمي شاعر د مینې پر پاڼو چې د ژوند هره پاڼه یې ښایي د نړۍ نور و ځوانانو ته لکه د افسانو هسې ښکاره شي.

خو نه پوهیږم ولې د ساحل په شاعرۍ کې یو بیت د سریزې په لیکلو کې ټکنی کړم .

دا بیت دا دي:

د عشق لفظونه خو خواږه ، خواږه وي

د عشق پر پاڼو سریزه ښه نه وي

ریښتیا وایي ، د عشق پر پاڼو د سریزو لیکل ځکه ښه نه دي چې مینه او عشق کومه ځانګړې توضیح او تشریح نه لري چې سړی دې پرې پوه شي بلکې عشق او مینه حسي بڼه لري چې باید حس شي او درک شي.

زما په باور ټول هغه شعرونه چې یو شاعر له زړه نه لیکلې وي د عشق پانې دي او د عشق پر پاڼو غړیدل ان که عاشقانه زړه هم ولري اسانه او ممکن کار نه دی.
زه مخکې له دې چې له بختیار ساحل سره اشنا شم د عشق له پاڼو سره یې اشنا وم د یو شمیر ویب پاڼو له لارې مې دده څو ښایسته ښایسته غزلونه لوستي و او خوښ شوي مې و. او په نالیدلي توګه ورسره بلد وم .
دا مهال په سلګونو ځوانان شعرونه لیکي او سړی هر ورځ د شعر په نړۍ کې له نویو نویو نومونو سره مخ کېږي خو په دوی کې د بختیار ساحل په شان د ګوتو په شمیر داسې کسان شته چې شاعري یې یو لوستونکی ځان ته تمولی او راکښلي شي.

زه د دده څو غزلونو ډېر پخوا همداسې تم کړی وم ، او بیا چې څو کاله مخکې ننګرهار ته ولاړم نو د څو نورو ملګرو سره مې بختیار ساحل هم ولیده او ورسره مې هغه د چا خبره ښه ډېر بنډارونه وکړل. او دده ځینې خواږه غزلونه مې دده له خپلې خولې هم واوریدل.
ماته د بختیار ساحل په شخصیت او شاعرۍ کې یو شی تر بل هرڅه ډېر مشترک ښکاري او هغه سادګي ده. که ورسره کینې نو کېسې او مجلس یې هم د نویو ځوانانو په شان له ګڼو او ګډوډو رنګونو څخه داسې نه دی جوړ چې پېژندل یې ګران شي او که شاعري یې ولولې نو په غزلونو کې یې هم له داسې کلمو او ترکیبونو سره نه مخ کېږې چې رواني او سادګي په کې نه وي ، او یا یې درک ګران وي.

دی غزل هماسې لیکي هسې چې خبرې کوي او زما په باوردا لوی کمال دی ، ځکه له پیرېیو راهیسې په شعر کې د ساده ګۍ خبره کېږي خو ډیر کم په دې پوهیږي چې خپل شعر د ساده ګۍ پر ښکلا څنګه سنمبال کړي. او ساحل یو له همدې کسانو څخه دی چې پوهیږي ساده ژبه څنګه په هنري او تخلیقي بڼه وکاروي:

بس خو چې چمبه لاسو کې ونیسي
زړونو ته لمبه لاسو کې ونیسي

نورو ته د مینې ترانې وایي
ماته سیپاره لاسو کې ونیسي

ښکلیه ! ستا ساحل به اخر ستا په سر
ټوله میخانه لاسو کې ونیسي

یا یې د یو بل غزل څو بیتونه:

ټول وجود که بایلي نو څه باک نه وي
زړه ته چې خطر وي سړی وډار شي

دا که وي دامن یا د جنګ پیغام
نوم یې چې خبر وي سړی وډار شي

بس خو چې ساحل یې کله نه درلود
رود که سمندر وي سړی وډار شي

که د ساحل شاعري ولولئ نو داسې ډېرې بېلګې به په کې ومومئ چې په ډېر ښکلي انداز ، روانه ژبه په زړه پورې او نوي خیالونه وړاندې کوي.
د ساحل بل کمال لنډون دی. دی هماغومره څه وایي چې په زړه یې دي. لنډ غزلونه لیکي په دې پسې ډېر نه ګرځي چې ولې یې غزل تر یو مخ زیات نه شو ، بس څومره یې چې په زړه وي هومره یې په خوله وي او کله یې چې څه په زړه نه وي نو په خوله هم څه نه ورځي.
همدا راز یې د شعر بحرونه هم لنډ دي. دده زیاتره غزلونه چې ما ولوستل په لنډو بحرونو او وزنونو کې یې ویلي. په لنډ بحر کې د ښو خیالونو راټولول اسانه نه وي خو که د ساحل هسې په نازکخیالۍ راټول شي نو تر هغه غزلونو یې اهنګ او رواني څو چنده زیاته او ښکلې وي چې په اوږدو بحرونو کې ویل شوي. او ساحل ماته په دې چاره کې تر ډېره بریالی ښکاري:

رنګینه شپه ده
تیاره خوره ده

رندان راټول دي
بنګ دي ، نشه ده
غاړه یې سمه
لکه پیاله ده
لکه د شاتو
داسې خوږه ده
په یوه غاړه
خوله ، خوله ده
بس مړه ژوند دي
ښکلې کیسه ده.

د ساحل شاعري د نویو ترکیبونو ، تصویرونو او خیالونو له پلوه هم غنې ده. دده په شاعرۍ کې ډېر کله داسې تصویرونه او خیالونه ګورو چې نوي دي ، دده خپل دي ، او یا یې په یوه نوې او ښکلې بڼه وړاندې کړي دي:

د افلاطون په څېر بلا بل خبرې لرو
موږ ته هم غوږ ونیسئ مونږ هم سندرې لرو

راځئ چورلکو سره نن شپه میلمانه یئ زمونږ
غرونه مو مه ولئ په غرونو کې ګورګورې لرو

کابلې ! ستا د یارانې قابل به یو او کنه
ډېرې خو نه خو یوه لپه ملغلرې لرو

په افغانستان کې روان ناورین کلونه زموږ د شاعرانو شعرونه تر اغېز لاندې راوستي او د ساحل په شاعرۍ کې هم دا اغیز جوت دی. دی که د مینې کېسه هم کوي نو په ناخوداګاه ډول ترې کله ناکله خبره د ویر پلو ولاړه شي:

یو ازې د سپیڅلې مینې ترې دي ساحله
ټول عمر جنګ زپلې او بې وروره جینکۍ دي

****

ته چې زموږ پیغلې په مرمۍ ولې
ستا پیغلې دې غبرګې په ملاماتې شي

****

نوره نړۍ د ماشومانو زړونه لاس کې ساتي
زموږ واړه خو یا اوبه او یا سابه خرڅوي

ازاد بازار دی ،نو سړی به په کې څه وو ایي؟
څو سره او سپین راوړي او څوک په کې واړه خرڅوي

سره له دې چې بختيار ساحل زموږ د ځوانو شاعرانو په منځ کې د ګوتو په شمار څو تنو څخه دی چې د شعر چينه يې ډېر ستړي ځان ته راستنولی او دمه کولی شي خو دده د شاعرۍ څومروالي ته چې ګورم نو يو انديښنه هم راسره پيدا کېږي.
نه پوهېږم چې ښاغلی ساحل او يا د ساحل د شاعرۍ مينوال به يې راسره څومره ومني ، خو زه فکر کوم ساحل د ويلو لپاره ډېر څه لري ، ډېر نوي خيالونه او تصويرونه ورسره شته ، له همدې کبله ، دی کله ډېر په بېړه شعرونه هماسې چې ورته راځي ليکي يې او خپروي يې. او په دې توګه ځينې ډېر ښه تصويرونه او خيالونه چې پنځول يې يوازې د ساحل په شان ښه شاعران کولی شي ترې يو څه ناتراشل شوي پاتې شي.
زه ډېر کله په فيسبوک او نورو ويب پاڼو کې د دې زلمي شاعر له نويو شعرونو سره مخ کېږم او لولم يې ، دا ډېر ښکلې وي ، خو زما په اند هغوی چې د بختيار ساحل په شان له ځانه سره د نوي خيالونو او تصويرونو بډايې زيرمې لري که خپلو شعرونو او غزلونو ته لږ نور هم تم شي ، له بېړې کار وانخلې او پرلپسې کار پرې وکړي نو باور لرم چې شاهکارونه به وپنځوي.
په پای کې به ووايم چې د بختيار ساحل دا ټولګه په خپله لمن کې لکه د عشق د پاڼو په شان ډېره خوږلنۍ لري ، ما يې د هر غزل له لوستلو خوند اخيستی او هر غزل مې د خپل زړه غږ ګڼلی دی. زه باور لرم چې د دې ټولګې له لوستلو وروسته به راسره نور لوستونکي هم دا ومني.

ساحل د عشق ګنې کېسې د ویلو لپاره لري خو ددې کیسو اوریدونکي باید له مینې ډک زړونه ولري څو زموږ د زلمي ساحل د سندرو په شور کې کې د مینې د راز و نیاز خوند وڅکي.
لوستونکې ددې ټولګې لوستلو ته رابولم ، ساحل ته دعا کوم چې د شعر چینې دې يې تل تر تله تاندې وي او خپلې خبرې دده له شاعرۍ څخه د خپلې خوښې په څو بیتونو پای ته رسوم:
بلا مودې وشوې چې دا سې په سجده پاتې دی
دا سړی څوک دی چې په واورو کې خوله پاتې دی
سپوږمۍ خو لاړه سپوږمۍ مخ څادر کې ونغاړلو
ساحل ویده کړئ، ساحل هسې شوګیره پاتې دی
په مینه او درناوی

اجمل اند

د مرغومې دیرشمه نیټه ، ۱۳۸۹ هـ ل

پراګ ، د چیک جمهوریت

د ښايستونو انځورګر

داسې مهال و چې د ښوونځي د ليسې دورې ټولو زده کوونکو سره مې پوره پېژندګلوي نه درلوده هغه زده کوونکي به زموږ د زړه په کور کې ځای پيدا کاوه چې يا به د بشپړ اخلاقي تهذيب پر ګاڼې سينګار و او يا به يې فطرت تازه تازه د هنرونو سيمې ته د ښکلاګانو ننداري ته هڅاوه احمد بختيار ساحل هم د مياعمر (رح) د ښوونيزروزنيز او فرهنګپال چمن نوی ټوکېدلی ګل و چې د زده کړې ترخنګ د فطرت مستۍ دده ښکار ته ملا تړلې وه او غوښتل يې چې د هغه مهال د خاموشو غوټيو خولې يې پرانيزي او په نازکه مسکا يې د چمن نور ګلونه هک پک کړي دا داسې حساسې شېبې وې چې ساحل د احساس رڼا دده د خير او عقل چاپيريال ته په ورو ورو خورېده او شبنم د خاموشۍ په څېر يې دده په زړه کې د محبت د ښار د دودانۍ پيل کاوه حالات که هرڅنګه وو خو د ساحل په هوښيارو او غزل زارو سترګو د ښو سوری داسې راخور و چې له ورايه په کې د مينې عاجزي ، صميميت او اشنايۍ مشالونه مانيزې رڼاګانې کولې کله کله به يې د فکري او عاطفي تړون يوه يوه بېلګه د ښوونځي ښوونکو او زده کوونکو ته د علمي او فرهنګي غونډو بهير کې ور اوروله چې د هغوی لخوا به په ګرمو ولولو بدرګه کېده ساحل د وخت په تېرېدو له ښوونځي فارغ او بيا د پوهنتون په انګړ ورننوت خو دفطرت چينې يې لا هماغسې تاندې دي چې د الهام په بلنه ترېنه دده د شعر پېغله ښاپېرۍ منګی په لپو ډکوي.

د ساحل شاعري که د الهام هار په غاړه لري نو تر څنگ يې د رياضت خالونه هم په جبين بربښي چې دا دواړه زرين اصلونه يې شاعرۍ ته د پياوړتيا انرژي او خوړلني ښني. همدا لامل دی چې ډېر غزلونه يې د هنريت ، شعريت ميني ، انځورگرۍ تخيل او پيغام په گاڼه پسولل شوي دي د نومورې شاعرۍ کې هېوادنۍ مينه ، د ملي ارزښتونو درناوی ، پښتو او پښتونوالي سره ميني ته ډېره پاملرنه شوې ده که څه هم چې ساحل لا زلمی دی شاعري يې پخلي ته اړتيا لري خو بيا هم د ژبې د ښکلا ييزې برخې د پاللو تر څنگ يې يو شمېر داسې سمبولونه کارولي چې د کليواليزو ، غريزو ، انځورونو په څنگ کې د ښار د ښکلاگانو کيسې هم کوي.

ساحل چې کله د خپل ټپي ټپي هېواد انځورگري کوي بيا نو په هنري ژبه د اقصاني ټولنې اصيل رنگ ته داسې اشاره کوي:

څو سپېڅلي شهېدان مې درته پرېښودل په غېږ کې
ډک له ننگ افغانستانه دا دې تاسره يادگار وي
ځي له زړه نه مې سرې وينې راشه خال ترې ځانته کېږده
زه چې مړ شومه جانانه دا دې تاسره يادگار وي

دا سمه ده چې هر شاعر د شعر په ظاهري ، تخنيکي يا مانيز جوړښت کې د تخيل پر مټ ځانته کوم معنوي پير او لارښود ټاکلی وي چې يو شمېر شاعران بيا کله کله خپل احساس او الهام د خپل خيالي لارښود فکر او څلي ته سلامي کوي او ځينې نور خو بيا د خپل فکري رهبر سره د فکري ځنځير د تړلو سربېره آن تر لفظي جوړښته لاسنيوی کوي ساحل هم ځانته دوه داسې پيران په نښه کړي چې يو

يې د لرې پختونخواه د با احساسه او غيرتمنو پښتنو په زړونو واکمني کوي او بل هغه يې د برې پښتنوانخواه د ددنګو چينارونو اونښترونو له هسکو څوکو څخه د ټولنې د درمنو او ټپي ټپي زړونو انځورګري او ترجماني کوي:

ستا مريدي خيال به يواځې شي بې پيره به شي
ساحله دا درويش او دا کاروان به پاتې نه وي

دا چې ساحل دافغاني غيرتي او تنګيالې سيمې زېږنده دی او د افغانانو طبيعت کې فطرتاد وطن مينه او وطنپالنې روحيې ژوندۍ وي که هرڅو کړمن او دردمن يې بيا هم د رقيب ټګې نه شي زغملی ساحل هم په ډېره مرموزه او پرده پوښه ژبه باندې د دښمن ماهرانه يرغل ته داسې اشاره کوي:

بس خو چې چمبه لاسو کې ونيسي
زړونو ته لمبه لاسو کې ونيسي
نورو ته د مينې ترانې وايي
ماته سيپاره لاسو کې ونيسي

ساحل چې کله ادبي صنعتونه په شعر کې رانغاړي نو له خورا نازکخيالۍ څخه په کې کار اخلي د بېلګې په ډول يوځای کې د تلميح صنعت داسې انځوروي چې لوستونکي د خوشال خټک سره د بې مانا مينې څخه ګانده کې حقيقي او رښتينې مينې لور ته ځير کړي:

چا يې د تورې او قلم درناوی نه دی کړی
هسې په ژبه د خوشال خبرې ډېرې کېږي

ساحل لا په ګوتو شمېر د عمر څو پسرلي نمانځلي خو فکري ځواک يې د ده د عمر وړاندې هېوادني ملي او افغاني دوديز سمبولونه د شعر په مزي کې داسې پېيلي چې له يوې لورې د شاعر فطرتي وړتيا او له بل لوري يې تاريخي رياضت په غېږ کې رانغاړي د بېلګې په ډول:

ترڅو چې مينان يو نو کچکول به ګرځوو
غزا ته چې ورځو په غاړه ډول به ګرځوو

هر شاعر خپلو شعرونو کې ځانګړي سمبولونه او يو شمېر داسې نومونه کاروي چې کله يې ياد ښې او کله بدې پايلې لري ساحل هم کله د خپلې مجبورۍ په پلمه په تشبېهي بڼه ديو داسې توتي نوم باندې زړه ته سکون ورکوي چې مذهبي او اخلاقي لحاظ سره ښه تاريخچه نه لري خو شاعران يې د شاعرانه دود له امله شعرونو کې يادوي:

چاره مو نشته شوګيرو مو سترګې وخوړلې
اوس شپې د بنګو په نشه د چا په ياد تېروو

ساحل د خپلې ټولنې د انځور کاږلو فن کې نا اشنا مهارتونه کاروي کله چې اساسات او ارزښتونه يادوي او کله چې بيا زړونو د ناچارو سوداګرو لخوا د انساني ښکلاګانو د سمبولونو پلورونکی داسې په نښه کوي:

څه ناعلاجه زمانه ده خلک زړه خرڅوي
د څو روپيو په بدله کې سپينه خوله خرڅوي

په انساني ارزښتونو مین ساحل که زړونو سوداګرو سره په فکري ډول د مخالفت سنګر نیسي خو ها خوا د عاشقانه مینې خوا ره او ګران بیه سمبولونه داسې نمانځي:

یو غزل او یو سلام د مینې نښه
د هر ښکلي احترام د مینې نښه
د بل غم سره داو ښکو لارې لارې
په ګلونو باندې پام د مینې نښه
په کوڅه کې یو هلک د ونې شاته
او جینۍ ناسته په بام د مینې نښه
د مشرانو د خبرو اوریدنه
د ماشوم په خوله پیغام د مینې نښه

د دې لالهانده نړۍ غبرګ کې هر انسان دارام ژوند ارمان په زړه کې لري خو د ډېرو د ارمانونو غوټۍ هماغسې غوټۍ پاتې او دوی تر ښنه دبرزخي نړۍ په لور کډې وتړي. ساحل چې کله د ژوند له تړاونو ستړی ستومانه شي نو داسې انګیري چې سکون به برزخي کور کې وي:

کله چې ساحله سترګې پټې کړي
هله به ارام ته سړی ورسي

د ساحل ځیني غزلې د ګلونو د بڼ په څېر په رنګارنګ پیغامونو او ښایستونو پسوللې ښکاري چې د خوږو لفظونو هره غونچه یې د ګل په څېر په خاموشه ژبه لوستونکو ته غزلیزه ویاندویي کوي لکه:

نه ګرځي ګلونه پسې نه ګرځي

خلک د چا زړونو پسې نه ګرځي
ښکلي په لفظونو باندې زړه ساتي
ښکي په شعرونو پسې نه ګرځي
هر پردی زموږ د غرونو تږی دی
څوک د چا غمونو پسې نه ګرځي
هېڅوک دلته روغه ستړه نه غواړي
هېڅوک په سرونو پسې نه ګرځي
زلمی شاعر کله کله ډېره ناهلي ښکاره کوي او د انسانیت د اصل بڼې د رنګ د پیکه کېدا لامل اند ېښمن کېږي نو موږ ی د بل انسان د زړه جونګړې ته د رسېدلو کمال او هنر ته ژمن دی دا چې دا مهال انسانان له دې ګټور هنر څخه بې برخې او ناخبره دي د همدې له امله د ناهیلۍ غږ داسې کوي:
خلکو وکړلې د غرونو منځ کې لارې
مونږ ونه شول کړای د زړونو منځ کې لارې
ساحل چې کله د الهام په اشارو دژوند ناوې ته د لونګو امیل په کار بولي نو ترڅنګ یې د ژوند له ناخوالو داسې سرټوکي چې آن زمانې ته هم د بدرنګه کلیمه کاروي ، زمانې ته بد او بد رنګه کلیمې کارول یو شمېر شاعرانو شاعرانه دود دی خو دا داسې دود دی چې اسلام کې زمانې ته بد ویل د کنځلو په نوم نومول شوی دی او داسې کنځل چې نسبت یې د کایناتو خالق ته کېږي شاعران به داسې کلیمو ته ډول ډول تعبیرونه ګوري خو د شرعي اساساتو په وړاندې یې تعبیر د سیلاب مخې ته د شګو د پل بڼه لري ، ګران ساحل ته مې

سپارښتنه دا ده چې د عقیدې او قلم سپېڅلتیا او عفت ته تل لپاره ژمن پاتې شي او د قلمي اخلاق تقدس ترڅنګ شاعرانه تقدس ته درناوی هم خپل مسولیت وګڼي نو موږ ی د لونګین اشنا هیلې سره د زمانې او خلکو عکس العمل د خپل ځان په وړاندې داسې انځوروي :

د ژوند د خوشبویۍ لپاره ښه لونګ په کار دي
که خدای چېرې نېږدې کړي لونګینه را سره
ساحله یو بد رنګه زمانه کې پیدا شوي
دا خلک او حالات چې دي بد بینه را سره

د نړۍ د جفا تاریخ هر وګړي ته روښانه دی هرڅوک پوهیږي چې د دنیا کور د مېلمستون ښه لري هر څوک ترېنه درومي خو د دې هرڅه ترڅنګه د دنیا ناولی ځان په داسې ګاڼه سینګاروي چې څوک له دین او څوک له زړګي نه خلاصوي چې ساحل د دې کوډګرې ماهرانه مکر ورک کړی او د دې د رنګینیو د ګل ورین انقلاب په جفا او فنا پوه شوی دی نو ځکه یې د زړونو د قاتلې او بنګړیوالې سره په ملګرتیا تورنوي:

اوس چې زړه دې رانه وویست لږ یې پرېږده
خیر دی داسې یې دستي په لاس کې مه وړه
له زړګي نه مې سرې وینې را بهیږي
مړه شې مړه شې سره بنګړي په لاس کې مه وړه
نه ، ساحله چې د ښکلو ناز دې نه زده
بیا نو ته هم سپېلني په لاس کې مه وړه

په هر حال د ساحل د سکون بڼ رنګارنګ ګلونه لري یو د اسې ځوک چې نه یې د شاعرانه صنعتونو کاروبار کړی وي او نه یې د تخیل او تشبیه په ګودرونو یارانه کړې وي ګرانه ده چې د بڼ د ټولو ګلونو ځانګړې ښېګڼې او بدګڼې دې په نښه کړي او په دې اړه دې عادلانه پرېکړه وکړي مایو اځې د ساحل سره د مینې په بنسټ د سکون پاڼې اړولي او شنه پاڼه دفقیر ډالۍ په بڼه مې پرې یو ځو کرښې لیکلي په پای کې د احمد بختیار ساحل د ښې رڼې راتلونکې او لازیاتې خوږې او پخې شاعرۍ په هیله د کایناتو خالق ته ددوعا لاسونه لپه کوم او ساحل د هېواد د نومیالي لیکوال او شاعر قیام الدین خاد په ځو بیتونو خپل برخلیک ځلونې ته رابولم:

یا د بل پسې روان شه
یا نور ځان پسې روان کړه
ښه پوهېږمه هوښیار یې
سړیتوب غواړې جهان کې
یا څاروان د قافلې شه
یا روان شه په کاروان کې

په مینه
محمد غني فاروقي
جلال کوټ
مرستون ځلو لاری
مسجد مېنه
۲۷_۱_۲۰۱۱

ښخوا که به خلکو د ځینو شاعرانو په شعري ټولګو لیکنې کولې ، نو پرشعرونه به یې ارزول او د شاعر په شاعران کمال به یې خبرې کولې ، خو اوس خلک دنورو کتابونو د سریزو له لارې خپلې شخصي تربګنۍ او دښمنۍ پالي او هغه دچا خبره د نورو له اوږو ډزې کوي.

نو بختیار ساحل هم خپل (سکون) راسپارلی ، خدای دې خیر کړي چې له مانه هم هماغې خواته خبره ور کړه نشي.
شا او خوا پنځه کاله وړاندې په افغان کېبل کې مو د ځینو ملګرو په ملتیا د ننګرهار ادبي بنډار تر سرلیک لاندې اونیزې ادبي ناستې پیل کړې ، چې د ننګرهار د سیمې ډیرې ځوانان به ورته راتلل. په لومړۍ غونډه کې یوه نري او دنګ ځوان ته چې په ادبي غونډو کې مې د لومړي ځل لپاره لیده ، د شعر ویلو بلنه ورکړل شوه ؛ کله چې سټېج ته ورغی نو دغه دوه بیته یې وویل:
د نړۍ خلک ماغزه وخوري پوهان شي
ځمکه ونیسي او پورته تر اسمان شي
زموږ ځوانان چې لږ په ښو او بدو پوی شي

سم د لاسه ټوپک واخلي قومندان شي
که څه هم چې ډېرې چکې ورته وشوې ، خو ماته یې ډېر خوند راکړ.
له مشاعرې وروسته مې ځواب ته وویل: هلکه ځوابه !د ده سترګې شاعرې دي او ښایي په راتلونکې کې یو سرلاری شاعر شي او همدا وړاندوینه مې دا ده په زبات ورسېده ، اوس یې هماغه (سکون) زما په مخ کې پروت دی او څو ورځې وروسته به د چاپ په ګاڼه وپسولل شي.
خیر ، راځم د بختیار ساحل شاعرۍ ته ، هغه شاعري چې په ساده خو رنګینو ټکو کې یې د خیال تر څنګ په ښکلو کلیماتو پېیلو کې لوستونکو ته پیغام وړاندې کړی.
لکه څنګه ، چې اند په خپل شعر کې چینه ، چینار او سپین غر د سمبولونو په توګه کارولي او شاعري یې ورته کړې ، یا کاروان صیب په خپله شاعرۍ کې له ډېر پخوا د چینار سیوري ته ناست دی او له ښاپیریو سره یې خبرې کړي ، همدا شان ساحل په خپل شعر کې بیا سپوږمۍ سمبول ګرځولی ، چې کله ترې په وریځو کې پټه شي او کله بیا له غرونو پناشي ، کله کله داسې هم کېږي ، چې په شپو شپو یې انتظار کوي او له ېلېدو یې وېرېږي:
سپوږمۍ یا ته راشه یا ما درسره پورته بوځه
زموږ ترمنځه د دېوال خبرې ډېرې کېږي
یا :
خلکو لمر او ستوري لاس کې ونیول
ما سره سپوږمۍ وفا ونکړله

یا :
سپوږمۍ خو لاړه سپوږمۍ مخ څادر کې ونغاړلو
ساحل ویده کړئ ساحل هسې شوګیره پاتې دی
ساحل هڅه کړې ، چې په شعر کې تل نوي توکي او مفاهیم وړاندې کړي او له شعاره ځان وژغوري. سره له دې ، چې ساحل د ملګرو او یارانو په منځ کې پاتې او د بنداړ سړی دی ، خو په شاعرۍ کې له ملګرو یو څه ګیله من ښکاري:
د خیال څپې مې وچې دي په دښته کې روان یم
په زړه باندې مې نه اوري باران لکه یاران
یا:
ما چې په کومو ځان پاچا ګڼلو
هغه ملګري مې اوس کم پالي
یا :
دلته خلک ډېر مغروره دي من من دي
داسې نه ده چې په چا پسې دردمن دي
یوه تشه خوله خندا او مسک بربېتونه
داوګړي بس همدغومره خوږمن دي
خو ځینې وخت چې یې ملګرو سره ساعت تېر شوی بیا نو ترې دا خبرې هېرې شوي او د خوشالۍ احساس یې کړی ، په ملګرو یې شکر ایستی او ویلي یې دي:
دا زه ولې کوی نه شم ، ګذران لکه یاران
هروختې ښکلووم د خدای قران لکه یاران

د هرې زمانې د سود او زیان کیسه کې نه یم
الله راکړي شکر دی یاران لکه یاران
ساحل په یوې داسې ټولنه کې ژوند کوي ، چې هره شېبه یې له دردونو ، اوښکو او غمونو سره مله ده په همدې موخه هغه یوه حساس او ذهین په توګه ځان په ټولنې نه دی بار کړی بلکې د ټولنې هر غم یې هم په اوږه اخیستی او د خپلې ټولنې د اوسیدونکیو لاسنیوی یې کړی.
ساحل ته خپل غمونه هیڅ نه ښکاري
ساحل له هرچا سره غم پالي
ددې ترڅنګ ساحل له روانې زمانې سره د خپل ولس نا برابري او وروسته پاتې والی ځوروي او وایي ، چې:
یوویشمه پېړۍ هم پای ته رسیږي
خو څوک نه ځي له افغان سره په لاره
که څه هم پورته بیت له منطقي پلوه ناسم دی ، ځکه یوویشمه پېړۍ نوې پیل شوې او که د پای ته رسېدو پرځای یې پیلېدل راغلي وای ښایي بیت ښه راغلی و ، خو دده فکر د ستایلو دی ، ځکه دی په دې عمر کې هم د شاعر هغه مسوولیت (شاعر د ټولنې سترګې دي یا ژباړن دی) په ځای کړی او خپلې ټولنې ته نېکه لار ښیي ، چې نړۍ اوس له تاسو سره په یوه لاره هم نه ځي ، ځکه وروسته پاتې یاستۍ او کله چې شاعر د ټولنې همدغه ستونزې درک کړي او سرو شونډو ، اوربل او ..... په ځای ورته د نېکمرغۍ او د ټولنې د پرمختګ

نسخې ورته ښيي ټولنه يوې ښې لارې ته سوق کولی شي ، چې دا ديوه سالم فکر لرونکي انسان نده ده .
دا د ساحل لومړۍ شعري ټولګه ده ښايي نيمګړتياوې ولري ، ځکه انسان تر خپله وسه پړ دی خو زه پرې څه ځکه نه وايم چې د ښېګړو په پرتله يې نيمګړتياوې کمې دي.
نور نو د لوستونکيو او (سکون) ترمنځ د ېوال نه جوړېږم خپلې خبرې د ګران بختيار ساحل په دې بيت رانغاړم چې:
يا خو د مور غېږه يا د يار کوڅه
بل ځای کې دمه د سړي نه کېږي
استاد شېرحسن کمالزی
د ننګرهار عالي دارلمعلمين

ورې خبرې

د میاعمر عالي لیسه هغه نوم دی چې ما یې د څلورو
دېوالونو په منځ کې دومره څه زده کړل چې دغه دی نن مې
ستاسو مخې ته اېښي دي.
زما یوه کمزوري دا ده چې خپلې خبرې نه شمه پېیلی
موضوع رانه اخوا دېخوا زغلي خو په دې ډاډمن یم چې
تاسو به مې دې کمزورۍ پسې سر نه خوږوئ او په خندا
خندا به مې دا سولېدلي الفاظ لولئ.
زموږ د لیسې خوبي په څه کې وه چې زه یې نن دومره
احسانونه په ځان منمه؟ تر ټولو ښه یې دا وه چې فرهنګي
مفکورې په کې د قدر وړ وې د فرهنګ لارویو ته د ننه په
لیسه کې هرچا په درنه سترګه کتل چې تر ننه مې هغه مینه
په سترګو کې ده او زړه مې پرې ګواهي ورکوي.
زه مې بیا خپل ځان ته ډېر حیران ومه چې دا خلک د کومې
ځانګړنې له مخې زما قدر کوي، ما تر ډېره دا هڅه کړې ده
چې دا لامل پیدا کړم خو تر ننه پرې نه یم بریالی شوی،
ځینو خواخوږو ملګرو به مې بیا راته ویل چې شعر دې په

خلکو ښه لګیږي چې قدر دې کوي که نه نو کومه بله ځانګړنه خو په تا کې هم نشته.
زه بیا همدې خبرې ته حیران پاتې کېدم او پاتې کېږم کوم شعر چې زما د زړه را پارېدلي لیوني احساسات نه شي تسکینولای نو هغه به د نورو په درد څه دوا شي.
په هر صورت ما خپلو ټولو ملګرو ته ویلي دي چې که زه ژوندی یم هغه د ډاکټر صیب صابر په خبره د یو څو یارانو د مینې له وجې او د خپلو وړو وړو بې نظمو خبرو له وجې چې خلک یې شعر بولي.
یو مهال داسې و چې په ښوونځي کې به مې تر څنګ ناست ټول خلک بدې راتلل د ښوونځي تګ به راته داسې ښکارېده لکه سړی هره ورځ داسې ځای ته ځي چې هلته دده دښمنان وي خو دا ټولې خبرې ، سړې تودې او مجبوریانې تېرېدې او ماته یې نوې خبرې او خیالونه رابښل ، د څنګ ملګري مې هم په پیل کې ډېر کم ول ماته به یې ویل هلکه ! ته داسې یو عجیب غوندې ټیپ لرې سړی دې والله که چندان په سور پوهېږي او د شاعرانو ټیپ هم همدارنګه وي کېدای شي یوه ورځ به شاعر شې ، د امې نو د ملګرو خبرې وې خو رښتیا هم که شاعر شوی نه یم په

ځلریشت ساعتونو کې دولس دیارلس ساعته د شعر په لوستلو ، له شاعرانو سره په ناستې او یو څه په شعرونو د فکر کولو له وجې رابانده تېرېږي او پاتې نور وخت د لېوني په څېر په لارو او کوڅو کې په ګرځېدو تېروم په دې موخه که کوم نوی خیال خدای را نازل کړي او زموږ خوب خو هسې هم د جنګي پوځیانو غوندې دی.
کوم ملګري چې له شعر سره مینه لري او غواړي چې شاعر شي په دې اړه دې ډېر سوچ نه کوي یو اځې همدومره به بس وي چې هغه د شعر له لوستلو سره مینه لري که چېرې دی شاعر شي نو بیا هېڅکله هم د نورو ښه شعر نه شي زغملی چې دا زما خپله یوه تجربه ده د دنیا شهکار غزل یا نظم به درته داسې ښکاري لکه اوتې بوتې خو خپلې به درته داسې وي لکه د کاڼي کرښې.
زه په دې اعتراف کوم چې زما خبرې بې تولې او بې وزنه دي خو تاسو مې لاس نیوی کوئ اوزغمی مې.
ما د خپلې ټولګې د چاپ کولو کوم سوچ نه درلود خو فیسبوک یوه داسې پاڼه ده چې د دنیا خلک په کې دي او یوه شېبه کې له ډېرو خلکو سره ملګری کېږې نو په همدې پاڼې نوي شعرونه خپرول چې یو ملګری مې په کې وموند

لومړی خو یې په خپله پانه سمسور ډاټ کام کې راته شعرونه خپاره کړل او بیا یې له څه موده ورو سته دې ته هم غاړه کېښوده چې راته یې په کتابي بڼه چاپ کړي او دغه دی نن یې دا ژمنه پوره کړې ده چې دا ښاغلی سمسور حبیبي نومیږي او اوس په ډنمارک کې د نوور ډېرو افغانانو په څېر مسافر دی ، استاد شېرحسن کمالزی زما یو لارښود دی او که چېرې زه د ده احسان هېر کړم نو خدای شته چې یوه ستره جفا به مې کړې وي چې زما په غوښتنه یې راته سریزه هم لیکلې ، اجمل اند ته زه د پیر په سترګه ګورم دده شعر چې مالوسته نو دد دلیدلو ارمان مې خدای شته چې کړی او دا سوچ مې نه و کړی چې دا ښاغلی به مې په شعر باندې یو وخت لیکل هم کوي چې نن مې دا ارمان پوره شو ، نورالحبیب نثار هغه نوم دی چې خلک یې په دې نوم په خوله اخلي چې د ښه شعر د لیکلو ترڅنګ په ښه شعر ډېر پوهېږي چې ده هم زما غوښتنه منلې او راته یې په کتاب لیکل کړي دي ، استا د محمد غني فاروقي مې د لیسې له وخته رانیولې او تر ننه ښوونکی دی چې ده هم راته په ښه ذوق لیکل کړي دي ، ډاکټر حبیب الله حکمت بیا هغه نوم دی چې زه به یې په زوره ښوونځي ته بیولم او د

پوهنتون په وره يې هم را ننويستی يم چې زما پلار ورته زوی وايي او زه ورته ورور او زما په اړه دده خبرې ماته ډېرې جالبې وې چې يو څه رانه هېرې شوې هم وې ، او که سړی نصرت الهام له ياده باسي هغه ته به د هنر او مينې قدر نه وي زده ځکه په داسې وخت يې دا کتاب ډيزاين کړ چې د زړه يوه قطره يې له لاسه ورکړې وه زوی يې په حق رسېدلی و خو ده زما کتاب ډيزايناوه.

زه چې له چا سره پېژنم او ما چې څوک پېژني هغه ټول بايد زه په زړه کې وساتم او په هر وخت کې ترې مننه وکړم ځکه نن سبا په لارو کوڅو کې راته خلک مينه راکوي له لرو لرو ځايونو راته زنګونه وهي چې دا زما د ژوند د خوښيو اوج دی ، اوس درته د کتاب د لوستلو بلنه درکوم او په دې درنه بخښنه غواړم چې زما اوږدې او بې توله خبرې مو را سره په ورين تندي ومنلې او ولوستې.

په درنښت

احمد بختيار ساحل

۲۰۱۱_۱_۲۳

ننګرهار کليد راډيو

واک به مو بل سره وي یاره ځان به پاتې نه وي
مینه الفت به نه وي دا جهان به پاتې نه وي

چې زۀ پرې بیا اوښکې دمه کړم او ته ګورې ورته
ستا تر راتلو پورې اشنا ګرېوان به پاتې نه وي
جنون ، ساغر او مې دا درې واړه به ورک ورک وي
دامیکده به نه وي دا رندان به پاتې نه وي
راځه یو ځلې راسره دزړه خبرې وکړه
بیانو که مرمه ګوره بل ارمان به پاتې نه وي

ستا مریدي خیال به یواځې شي بې پیره به شي
ساحله دا دروېش او داکاروان به پاتې نه وي

دا څو اوښکې دي ګرېوانه دا دې تاسره يادګاروي
دا مې درکړې له خپګانه دا دې تاسره يادګاروي

څو سپېڅلي شهيدان مې درته پرېښودل په غېږ کې
ډک له ننګ افغانستانه دا دې تاسره يادګاروي
ځي له زړه نه مې سرې وينې راشه خال ترې ځانته کېږده
زه چې مړ شومه جانانه دا دې تاسره يادګاروي
څو ترخې خاطرې واخله پام چې څوک پرې خبر نه شي
زړه مې تور دی له هر چانه دا دې تاسره يادګاروي

څو غزلې څو سندرې خوار ساحل درته ليکلي
اوس نو ځي له دې دونيا نه دا دې تاسره يادګاروي

دخلکو منځ کې اشاره ښه نه وي
په تنهايۍ کې بهانه ښه نه وي

دمينې کورته مخامخ ځي سړی
په دروازه کې يې دمه ښه نه وي

دعشق لفظونه خو خواږه وي
دعشق پر پاڼو سريزه ښه نه وي

قد دچنار په شان او دنګه غړې
هسې لنډۍ بوچۍ وره ښه نه وي

ساحله سر تاو کړه اوده شه کرار
بس هره شپه خو شوګيره ښه نه وي

يــو عشــــق و يـــو خلـــوص و بـــل ارمـــان و راســــره
همدغـــــه برکـــــت و چـــــې جانـــــان و راســــــره

يـو چـا ويـل چـې تـش لاس د جانـان کـوڅې تـه مـه ځـه
يـــو چـــا ويـــل چـــې نـــه تلمـــه خـــو ځـــان و راســـره

بس خو چې چمبه لاسو کې ونیسي
زړونو ته لمبه لاسو کې ونیسي

نورو ته دمینې ترانې وایي
ما ته سیپاره لاسو کې ونیسي

زه چې نیمه شپه غزل شمه
څوک راته ډیوه لاسو کې ونیسي

ته چې راسره ګرځې اکثر، ښکلي
اوراخلي آیینه لاسو کې ونیسي

ښکلیه ! ستا ساحل به اخر ستا په سر
ټوله میخانه لاسو کې ونیسي

کله چې هم زما په برخه کې جانان ورسي
زما ګاونډ او زما چم ته بیا شیطان ورسي

خپلو کړو وړو خبرو ته خوشحاله ومه
خو په دې نه ومه چې تاته به تاوان ورسي

لږ چې چا ورته لو لږ چې چا خپه غوندې کړو
زمونږه زور ایله په خپل څېرې ګرېوان ورسي

بس په ایمان یې درته وایمه باور پرې وکړه
هر څه به بې خونده شي چې تاته څه خپګان ورسي

د ډېرو ښکلو له دعا څخه بې برخې شومه
یقین مې نه شي چې منزل ته مې کاروان ورسي

ستا د نظر غشي چې نه ودريږي
ياره ! زما به اخر زړه ودريږي

ګيلې مې تولې خولې ته راولمه
چې موکه راشي بيا مې خوله ودريږي

نور هر سړی ترېنه په زوږ تيريږي
زمونږ سندرو ته کاڼه ودريږي

زمونږ د بخت مرغه خاوند ده هر وخت
چې ځنګه شي په الوته ودريږي

ساحله ! نوې هيلې زړه ته راشي
سپوږمۍ چې کله هم په غره ودريږي

رنګینه شپه ده
تیاره خوره ده
رندان راټول دي
بنګ دي نشه ده
غاړه یې سمه
لکه پیاله ده
په یوه غاړه
خوله ،خوله ده
لکه د شاتو
دا سې خوره ده
بس مړه ژوند دی
ښکلې کیسه ده

لاره وي ګـــــودر وي ســـــړی وډار شــــي
هســـــې زړه اوتــــر وي ســـړی وډار شـــي
څـــو مره کـــه ديـــار ســـره تنهـــا وي څـــوک
بيـــا هـــم يـــو نظـــر وي ســـړی وډار شـــي
دا مخلـــوق او دا زمـــان چـــې وګـــورې !
څـــو مره چـــې بـــاور وي ســـړی وډار شـــي
ښـــکلي چـــې د مـــرګ پـــه نـــوم راوتـــي وي
يـــو وي کـــه لښـــکر وي ســـړی وډار شـــي
دغـــه مېخـــانې دې نـــورې ړنګـــې شـــي
هســـې هـــم کـــه شـــر وي ســـړی وډار شـــي
ټـــول وجـــود کـــه بـــايلې نـــو څـــه بـــاک نـــه وي
زړه تـــه چـــې خطـــر وي ســـړی وډار شـــي
وي د جنـــګ پيغـــام او کـــه د امـــن وي
نـــوم يـــې چـــې خبـــر وي ســـړی وډار شـــي
بـــس خـــو چـــې ســـاحل يـــې کلـــه نـــه درلـــود
رود کـــه ســـمندر وي ســـړی وډار شـــي

نن په دې پورې ميخانه کې يوه شپه کومه
چې هر څه کيږي بس ګنا کوم نشه کومه

چې ستا قامت او ستا رخسار ستايم نو بيا دلبره !
هغې غزل ته پوره درې شپې شوګيره کومه
د مخورو او سپين ږيرو خو دې ونه منل
داخل د کلي لېونو باندې جرګه کومه
لېونی نه يم، چې په ځان را ټولومه خلک
په زړه مجبور يم، چې رباب وهم ټپه کومه
هر ځل په کاڼو بدرګه يو خو بيا هم درځمه
ستا په کوڅه کې لا غزل ليکم دمه کومه

نن چې دا ستا په مخامخ دلبره چپ ولاړ يم
نن خو دې زه د ښکلي حسن تماشه کومه

راځه راځه اختر دی
مینه کوه اختر دی
په ما اوتا جانانه !
هره شپه اختر دی
وېل د سعودي شېخانو
وخورئ روژه اختر دی
يوه خولګۍ غوارمه
پرېږده بانه اختر دی
(ساحله) !ونه سوځې
لمبه لمبه اختر دی

د مسلمان بچي د کفر تر سرايه نه ځي
که ټول له لوږې مري خو بيا هم تر بډايه نه ځي

هغه غږونه به د زړه د تل غږونه وي
هغه غږونه چې له دې ځايه تر خدايه نه ځي

لکه زخمي سپاهي به خامخا پرېوځي آخر
څوک چې د مينې په لار ځي او بيا تر پايه نه ځي

دغه پاچا خو ځان تر دې حده بدنامه کړ چې
داخل به دې چوکۍ ته دا د چا په رايه نه ځي

ستړې جګړې ته ځې تکړه ملګري ګوره ځانته
ساحله دوی خو تا سره د جنګ تر ځايه نه ځي

۸۷-۳-۱۱

د یار چم دیار مالت کې چې څوک ګرځي
داسې وي لکه جنت کې چې څوک ګرځي

ببر سر ځېرې ګرېوان نمجنې سترګې
بس دچا په محبت کې چې څوک ګرځي

تا ســــره چـــې ګـــرځم نـــو ســـړی یمــــه
مینــــه یمــــه ژونـــد یمـــه ســــپرلی یمــــه

څــو کــه هــم لــه خــړو خــاورو شــته یمــه
بیــــاهم دچــــا ګوتــــه کـــې غمـــی یمــــه

زه هـــم درنـــه نـــوره مینـــه نـــه غـــوارم
دومــره بــس چــې ســترګو کــې دې ځــای یمــه

څــو کــه مــې لاســونه درتــه نــه رســي
بیــا هــم ســپوږمۍ زه ســتا لیــونی یمــه

خونــــد دښایســــتونو مــــې ځکلــــی دی
ځکـــه لا ســـاحل یـــم لا زلمـــی یمـــه

ستا له رنګه خلک رنګ اخلي دلبره
د ځوانۍ خومار ته بنګ اخلي دلبره

اوس بې مینې خلک مینه مینه پايي
خو زمونږه زړونه زنګ اخلي دلبره

د ښایست په فلسفې پسې مونږ ورک شوه
خو فایده ترېنه بدرنګ اخلي دلبره

ستا په نوم دلته کې ډېر خلک اباد دي
ستا په نوم خلک قلنګ اخلي دلبره

له ساحل سره ی د قدر لاره نه شته
ګنې ښکلی له چا څنګ اخلي دلبره

دلتــــه د فکـــــر او د خیــــال خبـــرې ډېـــرې کیـــږي
د تـــــورو ســـــترګو د جمــــال خبـــرې ډېـــرې کیـــږي

خـدای شـته چـې مـونږ خـو د هیڅ کمـال ونـه لیـدلو
دلتــــه خـــو هســــې د کمــــال خبـــرې ډېـــرې کیـــږي
چـــاپې د تـــورې او قلـــم درنـــاوی نــه دی کـــړی
هســـې پـــه ژبـــه د خوشـــحال خبـــرې ډېـــرې کیـــږي
کلــه چـــې زړونـــو کـــې بـــلا کینــــې را وټـــوکیږي
بیـــا د ثـــواب او د وبـــال خبـــرې ډېـــرې کیـــږي
ســپوږمۍ یــا تــه راشــه یــا مــا درســره پورتــه بوځـه
زمـــونږ تـــر منځــه د ډېـــوال خبـــرې ډېـــرې کیـــږي

ښــایي چـــې مینـــې دې د زړه لـــه کـــوره کـــډه کـــړې
ســـــاحله اوس دې د زوال خبــــرې ډېـــرې کیـــــږي

جینکۍ

ښکلا لري ښایست لري سرزوره جینکۍ دي
په مرګ پسې راوتې نن له کوره جینکۍ دي

یوه له لاسه ونیسه او بل ته غاړه ورکړه
د دې وطن خو مړه بې پېغوره جینکۍ دي
یوا ځې د سپېڅلي مینې تږې دي ساحله
ټول عمر جنګ ځپلي او بې وروره جینکۍ دي

بلخ

د افلاطون په څېر بلا ډېرې خبرې لرو
مونږ ته هم غوږ ونیسئ مونږ هم سندرې لرو

زمونږ د زړه د ارمانونو ځانګې مه پرې کوئ غرونه
مو مه ولئ په غرونو کې ګورګورې لرو
کابلې ! ستا دیارکېدو قابل به یو او که نه
ډېرې خو نه خو یوه لپه ملغلرې لرو

د ښایستونو له کاروان سره ورغاړې وتې
زړګیه ښه شوه چې جانان سره ورغاړې وتې

زما د خیال د نغمه ګرو تال کې جوړه راغلې
ټپه ټپه شوې یه قربان سره ورغاړې وتې

اوس یې نو خپل کړه او س د زړه په تل کې ځای هم ورکړه
ډېره موده پس دې ارمان سره ورغاړې وتې

زما په سترګو کې دې ځای ځانته ونه موندلو
د اوښکو رود شوې له ګرېوان سره ورغاړې وتې

چې د ټول عمر خومارونه دې یو دم ماتوي
ساحله ، څه عظیم انسان سره ورغاړې وتې

ترخو چې مینان یو نو کچکول به ګرځوو
غزا ته چې ورځو په غاړه ډول به ګرځوو

بې بنګو ګوزاره خو ډېره ګرانه ده جانانه !
چې چېرته ځو له ځان سره کنډول به ګرځوو
غمونه او دردونه او داخیري ګرېوانونه
جانانه ستا لپاره بس داټول به ګرځوو

نذرانه

نه ،
داسې خونه ،
چې ته دبل په لاسو
له مانه سرغوڅوې
سرغوڅول مې هم قبول دي یاره !
خو ستا په خپلو لاسو
خو ستا په خپلو لاسو

مونږه دژوند هره شېبه دچا په یاد تېرو
مونږ په غمونو هره شپه دچا په یاد تېرو

سم لکه روح غمونه هم له ځانه نه بیلوو
دا ژوند دغم په حواله دچا په یاد تېرو

چاره مو نشته شوګیرو مو سترګې وخوړلې
اوس شپې دبنګو په نشه دچا په یاد تېرو

اوس چې هغه شپه، راڅخه پاتې شوه
پوی شوم چې هغه، راڅخه پاتې شوه

نور به ځان دغم په خوب ویده ساتم
نوره شوګیره راڅخه پاتې شوه
مه کېنه ساقي په میکده کې اوس
څه کوې نشه راڅخه پاتې شوه
نوره به دغرونو لاره ونیسم
نوره داکوڅه راڅخه پاتې شوه
بیا به تر ابده پورې پاتې یم
اوس چې قافله راڅخه پاتې شوه

وه ساحله اوس چې غزل نه وایم
ګرانه شوه پیاله راڅخه پاتې شوه

اروابنباد فرهاد ته د هغه په لیکه !

هغـــه چـــې یـــه فرهـــاده ! مـــا اوتـــا زنـــدی کـــوي
یـــو ورځ بـــه دا ځلـــور کونجـــه دنیـــا زنـــدی کـــوي
ای ! ودرېږ مـــخ راواړوه چـــې لاړه رانـــه، نـــهٔ شـــې
تیـــاره را خـــوره شـــوې ده رڼـــا زنـــدی کـــوي
دې خـــوار ولـــس دغـــاړې رســـی سـرته خېژولـــې
خـــو دا یـــاغي بـــاغي خلـــک یـــې لا زنـــدی کـــوي
څـــوک ور دمیکـــدې تـــرې ســـاقي پـــه کـــاڼو ولـــې
همـــدې کلـــي کـــې نـــور پـــاڅي مـــلا زنـــدی کـــوي

ســـاحله د دلبـــر ښـــېرا کـــې دومـــره لـــوی اغېـــز دی
چـــې اوس راتـــه پـــه ســـتوني کـــې دوعـــا زنـــدی کـــوي

دا نیمګړي مینې دې میراتې شي
دا کیسې به خومره په زړه پاتې شي

څنګ چې مخامخ ورسره ودرېږم
هېرې را نه ټولې ننواتې شي

ته چې زمونږ پیغلې په مرمۍ ولې
ستا پیغلې دې غبرګې په ملا ماتې شي

سترګې جنګول او جواري د زړو
دغه مسآلې به ډېرې زیاتې شي

ستا په نوم غزل چې خیال کې راولم
ګوتې مې قلم باندې راماتې شي

زړه مې غواړي ځنګ ته دې وېده شمه
ستا لپاره وسوځم اوبه شمه

ستا سترګو کې خپلې سترګې ښخې کړم
څومره ښايسته شم څومره ښه شمه
ته خو دې د تل لپاره ته اوسې
زه هېڅکله نه غواړم چې زه شمه
ښايي سپوږمۍ تا ته به درسمه
خوب کې هره شپه په الوته شمه

نه غواړم چې تل داسې ساحل اوسم
غواړم سمندره چې دې زړه شمه

څــــه نــــا علاجــــه زمانــــه ده خلـــک زړه خرڅـــوي
د څـــو روپيـــو پـــه بدلـــه کـــې ســـپينه خولـــه خرڅـــوي

نـــوره نـــړی د ماشـــومانو زړونـــه لاس کـــې ســـاتي
زمـــونږ ماشـــومان خـــو يـــا اوبـــه او يـــا ســـابه خرڅـــوي

ازاد بـــازار دی نـــو ســـړی بـــه پـــه کـــې څـــه ووايـــي
څـوک سـپين او سـره راوړي او څـوک پـه کې واړه خرڅـوي

زمـــونږه پيغلـــې د کـــې ســـترګې ګرځـــوي لـــه اوښـــکو
خـــو ګاونـــډی پـــه اعظمـــي بيـــه رانجـــه خرڅـــوي

مـــنم ســـاحله چـــې غمـــو بـــه يـــې پـــه ســـر اخيســـتی
خـــو بـــاور وکـــړه خلـــک خپـــل کورونـــه نـــه خرڅـــوي

بس چې دې جلې وفا ونه کړله
ټولې زندګۍ وفا ونه کړله

ماله مې دې زړه ناولي غم جوړ که
تا سره خولګۍ وفا ونه کړله

زه خو یې دمینې په درد پوی کړمه
مړه شاعرۍ وفا ونه کړله

ما مې د زړګي کوڅو کې واورېدل
اف ! چې کابلې وفا ونه کړله

خلکو لمر او ستوري لاس کې ونیول
ماسره سپوږمۍ وفا ونه کړله

بلا مودې وشوې چې دا سې پـه سجده پاتې دی
دا سړی څوک دی چې پـه واوره کې خوله پاتې دی

څوک یې مادر بولي او څوک پرې بیا د مور غږ کوي
پـه دې نړۍ کې صرف همدغـه نوم ښایسته پاتې دی
خلکو خو خپلې برخې هر چیرتـه معلومې کړلې
بس یو پښتون دی چې پـه هر ځای کی ساده پاتې د ی
ورشـه بېګاه خو ترې پـه منډه منډه بیرتـه راغلې
تصویر دې هغسې سریښ پـه آیینه پاتې دی

سپوږمۍ خولاړه سپوږمۍ مخ ښادرکې ونغاړلو
ساحل وده کړئ ساحل هسې شوګیره پاتې دی

دلته وګړي د خپل ځان په فلسفه کې ورک دي
ټول مخامخ ورته ولاړ خو آیینه کې ورک دي

له تابه څه پوښتم چې څوک یمه او نوم مې څه دی
زما د نامې توري زما په سیپاره کې ورک دي
یو نیم سړی د بل ښایست کې سترګې ښخې ساتي
نور نو اکثره بیا د ځان په تماشه کې ورک دي
خلک په نورو هدیرو کې مړي ساتي ورځې
زمونږه مړي بیا زمونږ په هدیره کې ورک دي
ورځ کې د لمر له رڼا ځان ساتي خو ګوره سپوږمۍ !
ستا په رڼا پسې بلا خلک په شپه کې ورک دي
ښه ، په ساحل کې دې بلا هیلې کرلې دي خو
د ډېر داستانونه دې یوه څپه کې ورک دي

راشي شوګيره کوي
ټوله شپه کيسه کوي
څه لېوني خلک دي
جنګ کوي جګړه کوي
عشق خلوص او زغم وفا
څومره ښه واره کوي
سترګې چې وروارېوم
سره واوړي خوله کوي
بیا يې سترګې پټې دي
بیا به څه بانه کوي
زمونږ شعرونه هېڅ نه دي
خوند يې سريزه کوي
تا ته انتظار سپوږمۍ !
څه بلا مزه کوي
يو ځای شول خندا برېښنا
خدای مې دې پرده کوي
زمونږ دښمن زمونږ کورکې
خوب کوي دمه کوي
اوه ! ساحل ويلي وو
بل چېرته به شپه کوي

غزل

یاره !
منم چې ښایست نه لري ته
نه مې د سترګو کڅي
ستا په لیدلو سوځي
خو د غې غزل دي څه بلا کړېده
بس چې را پېښنه وکړي
سترګې مې پټې شي او لید وبایلي

د درويش دراني پر پله

څـوک چـې ښايسـت نـه لـري څـوک چـې آيينـه نـه لـري
هغــه پــه ژونــد کــې د خوښــۍ يــوه شــېبه نــه لــري
پــه بخملــي تختونــو شــپه ورځــې ويــده پراتــه وي
دلتــه بــلا وګــړي شــته چــې شــوګيره نــه لــري
د وجــود نــور غــړي دې هــر وختــې پــرده کــې وي خــو
وايــي چــې ســترګو تــه کاتــه څــه کفــاره نــه لــري
ددې هېــواد دآبــادۍ تمــه بــه څــه تــرې وشــي
دلتــه ماشــوم تــر اوســه لاس کــې ســپپاره نــه لــري
سپوږمۍ ! داستا دمخ رڼاتـه خـوار پـه تمـه ناسـت دی
يـو څـوک غـزل ليکـي لـه ځـان سـره ډيـوه نـه لـري
ښــايي ددې نــړۍ بدبختــه وي همــدوی ســاحله
هغــه وګــړي چــې جومــات او منــاره نــه لــري

ښکلي چې راځي مونږ ته جمال ورسره نه راځي
عشق راوړي زړه راوړي جلال ورسره نه راځي
څنګ چې د پښتون بچی نړۍ ته ستر ګې پرانيزي
جنګ جګړې يې کسب وي کمال ورسره نه راځي
ښايي چې د دې نړۍ بد بخته خلک مونږه يو و
مونږ ته چې ښامار راځي نو لال ورسره نه راځي

چېرته چې پرده د سړي نه کيږي
هلته نو بيا شپه د سړي نه کيږي
سترګې ښې په دې چې بهر لار لري
زړه کې ګوزاره د سړي نه کيږي
يا خو د مور غېږه يا د يار کوڅه
بل ځای کې دمه د سړي نه کيږي
ښکليه ! چې ته نه يې نو داومنه
ځان سره دعوه د سړي نه کېږي
هسې نه ساحله چې لمبه دې کړي
بيا ګوره چاره د سړي نه کېږي

بیـــا ســـلام راپانـــدې شـــوی
بیـــا الهـــام راپانـــدې شـــوی
څـــه بـــه هـــر بڼـــکلي تـــه ژاړم
څـــه ناکـــام راپانـــدې شـــوی
ســـندریز وطـــن کـــې اوســـم
څـــومره پـــام راپانـــدې شـــوی
څـــه تـــاثیر ســـتا کمالزیـــه !
د کـــلام راپانـــدې شـــوی
زه مجبوریمـــــه ســـــاحله
غـــم د قـــام راپانـــدې شـــوی

دلتــــه خلــک ډېــر مغــروره دي مـــن، مـــن دي
دا ســـې نـــه ده چـــې پـــه چاپســـې دردمـــن دي

یـــوه تشـــه خولـــه خنـــدا او مســـک برېتونـــه
دا وګـــــړي بـــــس همـــــدغومره خـــــوږمن دي
همغـــوی بـــه ســـتا خوښـــۍ لمبـــه ، لمبـــه کـــړي
تـــه ، بـــه وایـــې څـــه یـــاران مـــې اندېښـــمن دي
مـــایو وخـــت ویـــل چـــې ښـــکلي راتـــه ګـــران دي
خـــو تـــر اوســـه هـــم پـــه مـــا بانـــدې شـــکمن دي

نـــه ســـاحله ســـتا د زړونـــو ســـاتل نـــه زده
پـــه همـــدې درنـــه دا ښـــکلي ګیلـــه مـــن دي

ستر ګو نه پرده کوو چې څه کېږي
زړه کې ګوزاره کوو چې څه کېږي

پرېږده چې د زړه خبرې ومنو
هر ښکلي ته ښه کوو چې څه کېږي

خوب کې خو زړګیه جانان نه راځي
نوره شوګیره کوو چې څه کېږي

ټول کلی به پوی په خپله مینه کړو
دغه اراده کوو چې څه کېږي

ځه ساحله نن خو مې سوال ومنه
چېرته ننداره کوو چې څه کېږي

(لکـــه غرونـــو کـــې اوبـــه تـــه لاره وشـــي)
دا ســـې کلـــه کلـــه زړه تـــه لاره وشـــي
پـــه دې لاره بانـــدې ډېـــر خلـــک ښـــو ییږي
خـــو یـــوازې ســـتا بانـــه تـــه لاره وشـــي
د مـــین زړګـــي ارمـــان پـــه کـــې تـــو ییږي
چـــې لـــه ســـترګو نـــه لېمـــه تـــه لاره وشـــي
ســـتا غمونـــه مـــې پـــه خیـــال کـــې دا ســـې ګرځـــي
(پـــه غـــوړو کـــې چـــې ویښـــته تـــه لاره وشـــي)

چـــې هـــر ښـــکلی یـــې پـــه زړه کـــې لاره کـــاږي
ســـاحل نـــه وایـــي چـــې څـــه تـــه ؟لاره وشـــي

مـــونږ ژونـــدي يـــو خـــو لـــه ژونـــده نـــا خبره
مـــونږ بـــې خونـــده يـــو لـــه خونـــده نـــا خبره

اوس د ښـــار پـــه منزلونـــو کـــې اوســـېږو
اوس يـــو ځکـــه لـــه هلمنـــده نـــا خبره

تـــه خـــو ښـــه يـــې يـــو ســـلام خـــو دې راغلـــی
خـــو بيـــا زه يمـــه څرګنـــده نـــا خبره

ســـتا يـــوه بوســـه بـــه مـــا اوبـــه، اوبـــه کـــړي
زه خـــو ومـــه لـــه ســـوګنده نـــا خبره

زمـــانې دومـــره کمـــزوری کـــه مړونـــده !
ســـتا ســـاحل دی اوس لـــه ((انـــده)) نـــا خبره

نــه یــاري کــړي نــه ســلام کلــي کــې ګرځــي
ښــکلي څــه کــوي مــدام کلــي کــې ګرځــي

د زړه وینـــې خـــو زمـــوږ پســـې تـــویېږي
خــدایزده چاتــه لاس پــه نــام کلــې کــې ګرځــي
ســـتا مـــین چـــې غزلیـــز ســـفر پیـــل کـــړی
لــه طبیعــت اخلــي الهــام کلــي کــې ګرځــي
ددې زیـــري پـــه ارمـــان پســـې بـــه مـــړ شـــم
چـــا رواړی دی پیغـــام کلـــي کـــې ګرځـــي

فقـــط ســـترګې جنګـــوي او لاره ګـــوري
ســاحل څــه پــه احتــرام کلــي کــې ګرځــي

يو غزل او يو سلام د مينې نښه
د هر ښکلي احترام د مينې نښه

د بل غم سره د اوښکو لاړې لارې
په ګلونو باندې پام د مينې نښه
په کوڅه کې يو هلک د ونې شاته
او جينۍ ناسته په بام د مينې نښه
د مشرانو د خبرو اورېدنه
د ماشوم په خوله پيغام د مينې نښه
ته دې خپل ياران ګرم مه بوله ساحله
ستا غزل سره ناکام د مينې نښه

زړه مــــې مـــه پتــــوه ګرانــــې !درســــره دی
ببرتــــه ی راکـــــړه مهربـــانې !درســــره دی

اوس خـــو زه هـــم لکـــه ســيوری درپســـې يـــم
چېرتــــه ګرځـــــې ســـرګردانې !درســــره دی

نـــور نـــو نـــه کېـــږي خبـــرې دې اوږدې شـــوې
د الفــــــاظو ترجمـــــــانې !درســـــــره دی

خيـــر دی مـــا لـــه دغـــې غمـــه پـــه امـــان کـــړه
د غمونـــــــو کــــــوروداني درســــــره دی

د ســـاحل لـــه خـــولې بـــه بـــد الفـــاظ وانـــه وری
درتــــه وايمـــــه ګلپـــــانې !درســــره دی

سره ګلابونه چې شبنم پالي
زړه مې اوس د غسې صنم پالي

ستا مرمرینو سترګو ټیټې کړلې
سترګې مې جنګ نه کوي نم پالي

ما چې په کومو ځان پاچا ګڼلو
هغه ملګري مې اوس کم پالي

ځو مره کمزوري انسانان مینان
د عشق ټپونه چې په دم پالي

ساحل ته خپل غمونه هیڅ نه ښکاري
ساحل له هر چا سره غم پالي

ما ته ګل ښکاري ګلاب دی هغه ښکلی
د هر ښکلي انتخاب دی هغه ښکلی

ما د ژوند د ښکلا څکه په کې کړې
د رنګونو یو دریاب دی هغه ښکلی

شیخه ! ستا د ارادو په کې څه نه شته
ملنګانو ته ثواب دی هغه ښکلی

د بد رنګو زړونو ژوند به په کې سوځي
ما ته ښکاري انقلاب دی هغه ښکلی

اوه !ساحله، مونږ ته دغه خبر بس ده
چې ستا ښکلو کې حساب دی هغه ښکلی

مینــــه کـــې اســــلام تـــه ســـړی ورســــي
څـــومره لـــوړ مقـــام تـــه ســـړی ورســــي

خپلـــه بـــې وســـي بـــه پـــه کـــې ووینـــي
اوس نـــو کـــه بـــاګرام تـــه ســـړی ورســــي

ســـتا هنـــر چـــې غـــم او تربګنـــي وخـــوري
څـــه بـــه نـــو انعـــام تـــه ســـړی ورســــي

دا شــــیبې لــــه مــــرګ ســــره تړلــــي وي
مخکـــې چـــې پیغـــام تـــه ســـړی ورســــي

کلـــه چـــې ســـاحله ســـترګې پټـــې کـــړي
هلـــــه بـــــه ارام تـــــه ســـــړی ورســـــي

د نړۍ خلک ماغزه وخوري پوهان شي
ځمکه ونیسي او پورته تر اسمان شي

زموږ ځوانان چې لږ په ښه او بد وپوی شي
سم د لاسه ټوپک واخلي قومندان شي

00000

مونږه ژوند غواړو او ژوند د ژوند لپاره
داسې نه چې د هوس او خوند لپاره

بیا د نویو عملیاتو نوم تازه شو
د پښتون او د مظلوم هلمند لپاره

یــار راتــه زمــا پــه زړه یــوه خبــره نــه کــوي
زه یــې چــې پــه تمــه یــم هغــه خبــره نــه کــوي

زه چــې خپــل یــاران د آیینــې پــه څېــر شــفاف ګــڼم
ماتــه یــاران ولــې پښــتنه خبــره نــه کــوي

ځــار شــمه د خپــل کلــي درانــه مشــران چــې ګورمــه
ســر یــې کــه پــه دار هــم شــي کــږه خبــره نــه کــوي

تــه ورتــه د خپلــې ښــکلا دومــره صــفت مــه کــوه
مانــه بغیــر د غــه آیینــه خبــره نــه کــوي

ســتا د غزلیــز مــزل د لارې لاروی نــه شــوم
ســتا پــه څېــر ســاحله زمانــه خبــره نــه کــوي

اجمل اند او وړوکي اند (پاڅون) ته !

زمــــا او د جانـــــان کلـــه نظـــر چـــې مخــــامخ شــــي
بـــس ســم لکــه ځــانمرګی او عســکر چـې مخــامخ شــي

لـــومړی راســره ســترګې جنګـــوي بيـــا غــــاړه راکـــړي
دا ښـــکلي خلـــک ماســره اکثـــر چـــې مخـــامخ شـــي
بــاورلـــرم چـــې غرونـــه بـــه هـــم غـــاړې ســره ورکـــړي
کلونـــه پـــس د مينـــې مـــرور چـــې مخـــامخ شــــي
انصــاف ورځينـــې نـــه غـــواړي ډوډۍ ورڅخـــه غــواړي
زمـــوږ د کلـــي خلـــک او رهبـــر چـــې مخـــامخ شــــي

حتمــاً بــه يــې ســاحله شــاعري بيرتــه ژونــدۍ شــي
چينــار ، چينــه ، اجمــل او بيــا ســپين غــر چې مخـامخ شـي

ښه ده چې کاته له مانه نه اوړي
دغسې دې زړه له مانه نه اوړي

زه به دې تل خپله خوږه مېنه کړم
دا سر مې به له ته مانه نه اوړي

خدایه شو په لوی انسان مین یمه
اوړي چې په غره له مانه نه اوړي

لېونی لـه خپـل ارمـان سـره پـه لاره
وي نښـتی لـه ګرېـوان سـره پـه لاره

چـې ددې وخـت د خوبـانو څـه عـادت دی
قـدم اخلـي لـه ګومـان سـره پـه لاره

یو یشـتمه پېـړۍ هـم پـای تـه رسـیږي
خـو څـوک نـه ځـي لـه افغـان سره پـه لاره

دا شـبې د مینـانو ښـکاره ښـې
پلـی تـګ او لـه بـاران سـره پـه لاره

کـه همدا سـې اند ښـني وي بیـا ضـرور بـه
سـاحل مـړ وي لـه جانـان سـره پـه لاره

کــــه دې خـــراب او کـــه دې ســـم وکـــه
پـــــه ، نـــــه خبــــره دې قســـــم وکـــــه

ښـــه، ود زړه خـــو مـــې څـــه غـــم وکـــه
ســـترګو مـــې بیـــا درپســـې نـــم وکـــه

چـــې دې دنیـــا تـــه مـــونږه څـــه کـــړي وو ؟
چـــې دې دنیـــا پـــه مـــونږ کـــرم وکـــه

زمـــا د اوښـــکو څـــاڅکي نـــه پېژنـــې ؟
چـــې تـــا ګومـــان پـــرې د شـــبنم وکـــه

بېګـاه مـې خـوب لیـده چـې یـار مـې نشـته
بېګـــاه مـــې ټولـــه شـــپه مـــاتم وکـــه

زړه هســـې پـــه نـــه خبـــره ســـوی کـــوي
ځـــان ســـره پخپلـــه دا زيـــاتی کـــوي

زه کـــه څـــومره ځـــان پـــرده کـــې ســـاتمه
ســـترګې مـــې د ښـــکلو هرکلـــی کـــوي

دازړه پـــه اورونـــو بانـــدې ايښـــی دی
دا زړه چـــې لمبـــه کـــوي لـــوګی کـــوي

څـوک بـه دې نـړۍ کـې وي چـې لاس درکـړي
څـــوک بـــه دې پـــه کلکـــه مخنيـــوی کـــوي

دا ســـاحل بـــه غرونـــو بانـــدې واړوې
دا ســـاحل چـــې تاســـره ناســـتی کـــوي

نــــه ګرځـــــي ګلونـــــو پســــې نــــه ګرځـــــي
خلــــک د چــــا زړونـــــو پســــې نــــه ګرځـــــي

هــــر پـــــردی زمــــوږ د غرونـــــو تـــــږی دی
څــــوک د چــــا غمونـــــو پســــې نــــه ګرځـــــي
ښـــــکلي پــــه لفظونـــــو بانــــدې زړه ســــاتي
ښـــــکلي پــــه شــــعرونو پســــې نــــه ګــــرځــــي
هېڅـــــو ک دلتــــه روغــــه ســــتړه نــــه غــــواړي
هېڅـــــوک پــــه ســــرونو پســــې نــــه ګرځـــــي
خلــــک یــــو ارمــــان بــــې خوبــــه کــــړي دي
خلــــک پــــه خوبونـــــو پســــې نــــه ګرځـــــي
اوس ســــاحل لــــه هرڅــــه ســــره روږدی دی
ځکــــه پــــه ســــوچونو پســــې نــــه ګرځـــــي

بس ایله مو غریبي په ښار کې وکړه
مونږ همدومره خوشالي په ښار کې وکړه

زه د ژوند په لاره هیڅ روان نه کړم
ما هر ښکلي ته زاري په ښار کې وکړه

مونږ د کلي ښایستونه لولپه کړه
مونږ چې سپوره شاعري په ښار کې وکړه

نور وګړي پکې اوسي لکه مړي
څوکسانو زندګي په ښار کې وکړه

اوه ساحله هغه خلک لیوني دي
چا چې مینه، سادګي په ښار کې وکړه

پښتنه پېغله

ده د وخت خبره لیکن ډېره بې باوره ده
دا چې پښتنه پیغله د هر سړي نوکره ده
دا پیغله په خپل وجود او نفس ښه زوروره ده
منمه چې ښکلې ده ښایسته ده ملغلره ده
لاس کې ټوپک خو له کې یې اور اغوستې زغره ده
ومنئ د خدای په ټولو لارو برابره ده

زړه کــې دې ځــی نــه شــومه هــېڅ نــه شــومه
چــې ســتازړګی نــه شــومه هــېڅ نــه شــومه

حــالاتو ځــو کــه ښــکته پورتــه کړمــه
خــو چــې ســړی نــه شــومه هــېڅ نــه شــومه

د یــوه ســاده بــاده غمــاز ســترګو تــه
زه چــې ازغــی نــه شــومه هــېڅ نــه شــومه

زه کــه د هــر ســړي پــه کــار شــم مــوري
چــې ستا ســپرلی نــه شــومه هــېڅ نــه شــومه

ســاحله ډېــره غلامــي مــې وکــړه
بــس چــې لــوګی نــه شــومه هــېڅ نــه شــومه

ځان ته ناست يمه له ستورو سره پالم
خپلو پرښودمه، نورو سره پالم

ما ته سپينو خلکو توري کيسې وکړې
پاتې عمر مې له تورو سره پالم

زورورو ، زوروري نخرې وکړې
اوس چې مينه له کمزورو سره پالم

زه د سرو شونډو احسان منلی نه شم
سپورې شونډې مې له سپورو سره پالم

نه ساحله ما خو هر ځل ته راستون کړې
تابه ويل چې له ميخورو سره پالم

په وړه غوندې خبره سړی مات شي
چې رابېل شي له لښکره سړی مات شي

نن مې بیا یار په وړه خوله راته وویل
چې راګورې زوروره سړی مات شي

دا مرموزې ګونګوسې چې سړی اوري
یارانې شي د نظره سړی مات شي

چې دې څنګ کې وه د ننګ چینار په څېر یې
خو چې شوله مروره سړی مات شي

واه ساحله ستا خبرې خو پښې دي
چې په لاره ځي کاپره سړی مات شي

خلکو وکړلې د غرونو منځ کې لارې
مونږ و نه شوې کړی د زړونو منځ کې لارې

د ښکلا او د سرخیو له سببه
چا ته ښکاري د ګلونو منځ کې لارې؟

زه د ښکلو په کاروان پسې یم تللی
ما لیدلي د اورونو منځ کې لارې

زبردسته آیینه مې مخ ته ایښې
په کې وینم د خیالونو منځ کې لارې

خو د یار د غې خبرې زه حیران کړم
ګران دي ، ګران دي د ریابونو منځ کې لارې

زه وایـــم خبـــرو پســـې مـــړیمـــه
زړه وایـــي ســـندرو پســـې مـــړیمـــه
خولـــه وایـــي ګورګـــورو پســـې مـــړیمـــه
عشـــق وایـــي ملګـــرو پســـې مـــړیمـــه
اوس چـــې لـــه جانانـــه جـــدا شـــوی یـــم
ټولـــو مســـاپرو پســـې مـــړیمـــه
اوس مـــې پـــه غـــره واوره راتـــه نـــه ښـــکاري
اوس مـــې پـــه نښـــترو پســـې مـــړیمـــه
بیـــا راشـــي او بیـــا مـــې زړګـــی وغـــواړي
بیـــا ورکـــو ســـوالګرو پســـې مـــړیمـــه

تاتـــه چـــې ســـاحله مینـــه وښـــایي
داســـې زورورو پســـې مـــړیمـــه

یاره ستا خبرو کې خبرې دي
کېنه په سندور کې خبرې دي

دا چې سپینې خولې په بله نه اوړي
بیا نو په ګورګورو کې خبرې دي

مونږ ته یې د زړه رنځونه واچول
خدای شته په ملګرو کې خبرې دي

چېرته آیینه کې ځانته وګوره !
چا ویل ملغلرو کې خبرې دي

تانه چې ساحله زړه کې ژوند غواړي
بس نو دې سوالګرو کې خبرې دي

ټول کارونه دې خراب وي سم دې نه وي
فقط دا چې خوشالي وي غم دې نه وي

هر سړي سره دې سل میله وسله وي
بس یواځې میرات مړی بم دې نه وي

ژوند همغه وي دلبره چې په زړه وي
زما سترګو کې او سېږه چم دې نه وي

زما زړه دا سې کنډر بنه دی خو ته دې
سترګې غټې ګرځوه خو نم دې نه وي

شاعران به ستا غزل اوري ساحله
تل د ډېرو دوعا وکړه کم دې نه وي

زه نېږدې يم ژوند له مانه لرې دی
خدای شته دی چې خوند له مانه لرې دی

مابه يې يتيم ورکې ښکل کړې وای
څه وکړم هلمند له مانه لرې دی

يار ته به په څه باندې يار ووايم
دا چې ښه څرګند له مانه لرې دی

اوس مې چې غزل در ته ښه نه ښکاري
ښه پوی يې چې اند له مانه لرې دی

پوی شومه د کلي غم د کلي دی
ماسره دا ټول ماتم د کلي دی

ماته اوس په ښار کې هر سړی وایي
دغه سادګی خو سم د کلي دی

ښار کې منترونه ، جادوګانې دي
تاسره خو اوس هم دم د کلي دی

تاسره د ښار د ښاپېرو صنم
ماسره زما صنم د کلي دی

څومره به بې مینې وای که ښار کې وای
ښه دی چې ساحل خو هم د کلي دی

بېګاه راغلې
دنیا راغلې
کلیوال چې دي
بلا راغلې
ثواب ترې جوړ شه
ګناه راغلې
مورې ما ښکل کړه
سزا راغلې
څه خو به وایي
چې بیا راغلې
((جلال)) راغلی
رڼا راغلې
چې غم راغلی
خندا راغلې
خو چې ته نه یې
ژړا راغلې
ساحله ! غرق یې
تنها راغلې

افغانستان ته د جلال د راتلو په پلمه !

وایـــي جـــلال راځـــي چـــې څـــه بـــه کېـــږي
د شـــعر جمـــال راځـــي چـــې څـــه بـــه کېـــږي

د ښـــکلو ســـیال راځـــي چـــې څـــه بـــه کېـــږي
پښـــتون بـــلال راځـــي چـــې څـــه بـــه کېـــږي

زمـــا د ســـترګو کســـي اوس نـــه ســـوځي
د تنـــدي خـــال راځـــي چـــې څـــه بـــه کېـــږي

د مـــاتو زړونـــو د پیونـــد لپـــاره
اســـتاد کـــلال راځـــي چـــې څـــه بـــه کېـــږي

بېګـــاه مـــې زړه ویـــل ســـاحله ! اشـــنا
ســـتا انـــدېوال راځـــي چـــې څـــه بـــه کېـــږي

نه ، که نه په غم درسره پاتې یم
څومره ډېر وم کم درسره پاتې یم

ټول عمر دې زړه نه غورځولی یم
ټول عمر ته هم درسره پاتې یم

ستا ګلابي مخ څو مې پاللی دی
سم لکه شبنم درسره پاتې یم

هره شېبه ستا د نظرونو ښکار
لاندې تر قدم درسره پاتې یم

تاکه د ساحل لارې څارلي دي
زړه ! ګوره زه هم درسره پاتې یم

سر مو مات ښه دی خو زړه په سر کې ساتو
د ښار ښکلي یو وېښته په سر کې ساتو

سترګې مړې ښې وي چې ښکلي درته ګوري
جنګولو ته بانه په سر کې ساتو
الفاظ، نوي راولو چې زړه پرې ښه شي
شعر ویلو ته زاړه په سر کې ساتو
مونږ له هرې ښکلا خپله برخه غواړو
دې حالاتو کې ځان ښه په سر کې ساتو

نه ، ساحله خو چې یار در ځیني لاړه
بیا به هغه مهال څه په سر کې ساتو !؟

دا ژوند لکه د تورو کاڼو غر شي چې ته ځې
د هرچا لاس په ما خوارکي برشي چې ته ځې

له تا سره دا ټول ماحول را ټول وي لکه مور
وجود له مانه بلکل مرور شي چې ته ځې
زموږ په کې نور څه دي چې دمې په کې کوو
اورونه دې ورپورې په ګودر شي چې ته ځې
دا ستا په سر د هسکې شملې ویاړ لرمه زه
له ما نه دې هم پاتې شور او شر شي چې ته ځې

پاچا دې کړ له ځمکې نه دې پورته کړ اسمان ته
ساحل به بېرته بیا د چا نوکر شي چې ته ځې

دا زه ولې کوی نه شم ګذران لکه یاران ؟
هر وختې ښکلووم د خدای قران لکه یاران

د خیال ځپې مې وچې دي په دښته کې روان یم
په زړه باندې مې نه اوري باران لکه یاران

د هرې زمانې د سود او زیان کیسه کې نه یم
الله راکړې شکر دی یاران لکه یاران

له هر چانه به ځان ځاروم خوله به ترېنه غواړم
په ژوند کې به نور نه کوم خپګان لکه یاران

ساحله ددې وخت له رواجونو نه تېرېږم
له ځان سره به ګرځوم جانان لکه یاران

ربه استعمار یمه ما وژغوره
زړه باندې بېمار یمه ما وژغوره

سره کفار راغلي دي او وژني مې
پروت په لویه لار یمه ما وژغوره

منمه چې ستا لاره مې پرېښې وه
بیا هم امیدوار یمه ما وژغوره

هر سړي نه مینه د ورورۍ غواړم
خاورې د دربار یمه ما وژغوره

بله اسره بله لاره نه لرم
تاته انتظار یمه ما وژغوره

لکه ګل ، لکه لېمه، لکه اوبه
راتوییږي مې په زړه لکه اوبه

اوس د سرو وینو چینې له ځمکې وځي
اوس نو نشته دی اوبه، لکه اوبه

کلیوالو ښایستونو ته لوګی شم
ښکلي، ښکلي دي راښه لکه اوبه

د غریبو مینو غم ورسره نشته
زورو دې شي ساړه لکه اوبه

دوه ښکلاوې دي ساحل به په کې مړ شي
یو دې مینه او بل ته لکه اوبه

بلا به وه خو برکت یې نه و
جذبه یې ورکه وه جرات یې نه و

داخل په کلي کې هرڅه ښکلي وو
کلی هماغه و غربت یې نه و
چا ورته هسې سلام هم نه کاوه
ملنګ ژوندی و کرامت یې نه و
بیا هم د کلي خان ظلمونه کول
بیا هم بې قدره و عزت یې نه و
یو ورځ به وي چې هر سړی به وایي
ساحل خو و خو بغاوت یې نه و

چې نه کوې د زړه له تله مینه راسره
الله دې نه کړي ګډه دا ستا وینه راسره

بیا وروسته مې د سترګو تیتېدل نه دي پکار
بس ښه شوه چې خبره دې کړه سپینه راسره

د شور له بازارونو نه په منډه منډه راغلم
دنیا د خاموشۍ نه، شوه رنګینه راسره

د ژوند د خوشبویۍ لپاره ښه لونګ په کار دي
که خدای چېرې نېږدې کړي لونګینه راسره

ساحله یو بدرنګه زمانه کې پیدا شوی
داخلک او حالات چې دي بدبینه راسره

ورځ چې کله تېره شي نو شپه راځي
خوارو او بربنډو ته پرده راځي
چاته د زړه سر چاته مېلمه راځي
مونږ ته هم پراخه حوصله راځي
یاره دومره زر رقیب ته مه ورځه
ژوند دی دې کې غم راځي غوسه راځي
پورته ورته هم کتلی نه شمه
هر ښکلی چې ګورمه جذبه راځي
هره ورځ په غرونو کې بمبار کېږي
هره ورځ له غرونو جنازه راځي
زه خو یې د سولې خلاف بولمه
چېرته چې په مخه دروازه راځي

کله چې یار ښکل کړم سترګې ټیټې کړي
نه ، ساحله دا کار مې ښه نه راځي

یو وخت و شاعري وه یارانه وه زړه کې زور و
د ښکلو په څېر ښکلې زمانه وه زړه کې زور و

اوس هر چاته سلام کول د ژوند کولو لاره
پخوا خو که ګېله که بهانه وه زړه کې زور و
ګودرو چتې پېغلې وې لمر مخي هلکان و
سندره وه ټپه وه ترانه وه زړه کې زور و
اوس زور دی بدمعاشي ده خو چې ښکلي خلک شته و
قانون و محکمه وه جېلخانه وه زړه کې زور و

ساحله دا خو ښار دی مېخانې دي خلک سست دي
بس کلی و چې ژوند و بنګدانه وه زړه کې زور و

ښکلی یې ښکلی راپسې راځه
زړه یې منلی راپسې راځه

لکه پاللی مینه نه غواړمه
لکه ساتلی راپسې راځه
دانه وانه یې ټولوه راپسې
زړه مې شیندلی راپسې راځه
بیا به د ژوند په لاره نه ودرېږي
مرګ مې ګنډلی راپسې راځه
نور به اغزي چېرې چېرړل ونه کړي
ګل مې سپځلی راپسې راځه

ساحله چېرته به مې زړه پرېوځي
عشق مې ګوتلی راپسې راځه

زاره چـــاودی شـــومه یـــاره زاره چـــاودی
ســـتا د ســـترګو لـــه ګـــوزاره زاره چـــاودی

مـــا خـــو ټـــول عمـــر خـــواري درپســـې وکـــړه
خـــو تـــا ځـــه کـــړم پـــه کـــراره زاره چـــاودی

مشـــره ! څـــومره چاپلوســـي دې پـــه کـــې وکـــړه
بيـــا هـــم لاړې لـــه دربـــاره زاره چـــاودی

تـــه، خـــو دلتـــه هـــر ســـړي پـــه کـــانو ويشـــتې
اخـــر شـــوې د چـــا لپـــاره زاره چـــاودی

اغيـــار ژاړي خـــو جانـــان ورپـــورې خانـــدي
ســـاحل مـــړ پـــروت دی پـــه لاره زاره چـــاودی

د مجید قرار ښکلې لور ډیوه ګلې ته !

د ګلونـــو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !
اوو رنګونـــو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

د دې ټـــول طبیعـــت او ټولـــو کاینـــاتو
تصـــویرونو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

د میینـــې کلېـــوالې تـــورو ســـترګو
نظرونـــو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

د کابـــل د شـــوخو شـــوخو مســـتو پېغلـــو
مړونـــدونو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

د قـــرار د ســـترګو تـــور او د زړه مینـــې
د شـــعرونو پـــه څېـــر ښـــکلې ډیـــوه ګلـــې !

یوائې مې دا ستا په خولګۍ زړه نه یخېده
یو څه خو یخېده خو دا سې ښه نه یخېده

دا ستا د یوې مستې خندا څه عجیبه تاو، و
د زړه اور مې په واورې او اوبه نه یخېده

د یار په جدایۍ مې تر سحره ځنکدن و
رقیب هم تر سحره راکاته نه یخېده

له زړه نه مې د وینو څه عجیبې لارې وشوې
دلبر په کې منډلې وو بانه نه یخېده

ساحله عجیبه مسلمانان له نرۍ لاړل
چې وروربه یې مړ پروت و په کاله نه یخېده

مـونږ لېـوني نـه یـو خـو چـا لـه مـونږه زړه وړی دی
یــوې جلــۍ یــوې ښــکلا لــه مــونږه زړه وړی دی

دا مـونږ چـې هـر سـړي تـه ګـورو او خنـدلی نـه شـو
بــاور دې وشــه چــې بــلا لــه مــونږه زړه وړی دی

لــږه مــوده کیــږي چــې تــه مــونږ ســره مینــه کــوې
ډېــره مــوده وشــوه چــې تــا لــه مــونږه زړه وړی دی

لـه تـا خـو هسـې هـم مـونږ خیـر چېرتـه لېـدلی نـه دی
ســتا پــه ژړا کــې دې خنــدا لــه مــونږه زړه وړی دی

سـاحله ! سـتا پـه ارداو بانـدې بـه پـوی شـو خیـر دی
چــې تــا پــه څــه ډول مانــا لــه مــونږه زړه وړی دی

سپینه خوله په سپین سهار سړی وهي
د ښایسته خلکو ازار سړی وهي

د خپل کلي چینارونه در په زړه شي
سره تاوونه چې د ښار سړی وهي

چې د ښکلو مخ دې ښکل که، پې تړې وځي
ته به وایې چې کوکنار سړی وهي

ستا خولګۍ نه وه بېګاه نهر ویده شوم
قسم مه کوه چې یار سړی وهي

څه ساحله ! ستا زاري څه زما کبر
دواړه یو ځای په کرار سړی وهي

بـــلا وهلـــي يـــو بـــلا دې زمـــونږ زړه ووهـــي
دنيـــا پرســـته يـــو دنيـــا دې زمـــوږ زړه ووهـــي

زمـوږ پـه سترګو کـې د خـاورې شـيندل څـه مانـا ده
اشـــنا دې راشـــي او اشـــنا دې زمـــوږ زړه ووهـــي

زمـوږ پـه زړونـو کـې خـو چېـرې او سـبدلی نـه شـي
کـه دلتـه ژونـد غـواړي پاچـا دې زمـوږ زړه ووهـي

دلبـر تـه وايـه چـې د غرونـو سـره سـر جنګـوو
پـه چـړې نـه شـي پـه خنـدا دې زمـوږ زړه ووهـي

سـاحله پـوی شـه چـې ايمـان بـه پسـې بـايلو آخـر
داسـې نـو نـه شـي چـې ښـکلا دې زمـوږ زړه ووهـي

تــه راتــه لاري شــکوه زه بــه درتــه لار ښــايم
د خپــل وجــود او د خپــل زړه بــه درتــه لار ښــايم

زه مــې پــه پاکــه اراده بانــدې خوشــاله يمــه
تــر ګلکڅونــو او کالــه بــه درتــه لار ښــايم
د کلــي ، ښــار کــوڅې خــو خپلــه ســړی مــخ تــه بيــايي
خــو زه پښــتون يمــه پــه غــره بــه درتــه لار ښــايم
زمــا پــه يــارۍ شــک ، دانــو ســتا د عقيــدې خبــره
خــو دا نــو نــه مــنم چــې نــه ، بــه درتــه لار ښــايم

ســاحله يــار چــې مــې پــه سترګو کــې ازغــي راشــيندي
تــه ورتــه وايــه نــو چــې څــه بــه درتــه لار ښــايم

نه خزان شو ، نه ماتم شو ، نه سپرلی شو
زموږ زړه هم بې موسمه لېونی شو

هم مین شي هم دانه وانه پرېوځي
اوس حیران یمه چې زړه شو که بنګړی شو

یو مین دی چې له ځان او ژونده خلاص دی
چا لیدلی چې کوم ښکلی لېونی شو ؟

ما ویل نن به یار د زړه له کوره باسم
خو چې خوله مې کړله بېرته هرکلی شو

زه خو څه د ښکلو خلکو مرید نه یم
هغه ښکلی نو په څه باندې موسکی شو ؟

نور خو واړه لېوني شو خلک ، خلکه !
یو ساحل دی چې په مینه کې سړی شو

ستا کنځلې زما زړه سره جوړیږي
بس پوی شوی یم چې ښه سره جوړیږي

څوک به راشي څوک به چغې کړي عالمه !
چې تول شوي پښتانه سره جوړیږي

دا خو نه کیږي خو دا به هم وانه وري
چې دوه ورونه په کاله سره جوړیږي

خو یوه سړي بیا داسې راته وویل :
بس چې کله شوه ماړه سره جوړیږي

خو زما دا زړه بیا داسې راته وایي
ګاونډیان چې شوه ویده سره جوړیږي

خو په خپله په دې پوی نه یم ساحله !
چې به څه وخت او په څه سره جوړیږي

نه په ورځې نه په شپه راسره تله
د قسمو په وعده راسره تله

دې عادت يې نو د زړه په سر سوری کړم
چې له مانه شرمېده راسره تله

ما به سترګې په ځېرې ورخښولې
دې به وکړله تېپه راسره تله

هغه ورځ مې د سرو زرو په حساب وه
هغه ورځې چې هغه راسره تله

څه د ژوند د ماښامونو روښنايي وه
ځلېده لکه ډيوه راسره تله

چې ځواني به مې ساحله ! ور په ياد شوه
بيا د زړه په اراده راسره تله

د نصرت الهام د زوی د مړینې په ویر کې !

مونږ به هم مرو ځکه ژوند یو اسویلی دی
په دې پوی یم چې غوځ شوی دې زړګی دی

دا منم چې زوی د پلار د لاس غمی دی
نو ماتیږي چې د مور د لاس بنګړی دی

ستا د زړه د اطمینان که هر سړی دی
اوس دې خامخا په سترګو کې ازغی دی

ستا په غم کې به شریک وي مونږ پوهیږو
که دې خپل دی که ترڅنګ دې ګاونډی دی

بس ساحله ! خدای به نور ګلونه ورکړي
شکر ، شکر چې الهام درته ژوندی دی

خود غزل وایي چې زړه خوري لېوني
چې له ښکلو نه هرڅه خوري لېوني

د نظر څوکې یې زړه باندې پرېوځي
بختور دی چې بانه خوري لېوني

مونږ همدومره وو چې خپلو وخوړلو
ورته وایه ! مونږ دې نه خوري لېوني

وایي ژوند مې د جانان په لاس کې نه دی
قسمونه په لمانځه خوري لېوني

زه مې یار ته ستا غزل وایم ساحله !
خو یار وایي چې ماغزه خوري لېوني

له افغانستان سره وير

نن سبا په نړۍ کې په فساد ککړ دويم هېواد وپېژندل شو !

نه يې مينه نه يې ژوند شوې نه يې ځان شوې
لاړې هسې پښتنو باندې تاوان شوې
دا منم چې په خپل شتون ښه پښېمان شوې
چاته زړه چاته سپرلی چاته خزان شوې
*****
ته د خپلو بچو غم په ملا وهلی
خو يې خپلو بچو سم په ملا وهلی
ګاونډيانو خو يې هم په ملا وهلی
څه حالاتو څه تورتم په ملا وهلی
*****

ګلپرسته ماشومان دې لېوني دي
شته په واک کې واکداران دې لېوني دي
غرني دي طالبان دې لېوني دي
باور وکه هوښياران دې لېوني
*****
ستا د هرې ارادې ارمان مړ شوی
د پښتون او پښتنې ارمان مړ شوی
څوک به وکړي کارنامې ارمان مړ شوی
درنه وځي آيينې ارمان مړ شوی
*****
ګلابونه دې پردي وړي لېونيه !
هر پردی درنه غمي وړي لېونيه !
ځيني ورونه دې سپرلي وړي لېونيه !
له ميينو دې زړګي وړي لېونيه !
*****
اوس د تورې د خرپا درکې څوک نشته
ورته خانده د ژړا درکې څوک نشته
ګناهګاره دي ملا درکې څوک نشته
پاچايان دي يو پاچا درکې څوک نشته
*****
دا چې کوم سرې منبع او س د فساد کړې

ته دا ومنه همدي خلکو برباد کړې
د نړۍ په ترهګرو کې يې ياد کړې
خو بچو دې هم تورمخی او ناښاد کړې
*****
هر سړی وايي چې زړه افغانستان دی
(له کشمېره راته ښه افغانستان دی)
زموږ سترګې او بانه افغانستان دی
حقيقت دادی ! چې نه افغانستان دی
*****
ستا په زړه باندې داغونه به همېش وي
له اسمانه تندرونه په همېش وي
په سينه باندې اورونه به همېش وي
خرڅوي به دې مرګونه به همېش وي
*****
بس د خدای د حفاظت اميد دې ساته
زانته ژاړه د رحمت اميد دې ساته
په ټول ژوند د انسانيت اميد دې ساته
له بچو سره دنيت اميد دې ساته

یـــو مهـــالو زړه مـــې تنـــګو پـــه ســـینه کـــې
لـــه خپـــل زړه ســـره مـــې جنـــګو پـــه ســـینه کـــې

د ښـــــــکلا د تېنګـــــــې نـــــــه ولېـــــــونی و
غـورځنګونـــه و او شـــرنګو پـــه ســـینه کـــې

هـــــري تـــــوري تـــــه د ســـــپر پـــــه څېـــــر ولاړه
زه حیـــران یـــم څنګـــه ننـــګو پـــه ســـینه کـــې ؟

بـس چـې سـر بـه مـې پـري کېښـود بیـا ویـده وم
دا بـــه مینـــه وه کـــه بنـــګو پـــه ســـینه کـــې ؟

دا چـــې تـــا بـــه پـــه کـــې ژونـــد کـــوو ســـاحله !
د چـــا ســـترګې او پالنـــګو پـــه ســـینه کـــې

سکون

مونږ د خپلې بې وسۍ کيسه کې نه و
مونږ د ژوند او خوشالۍ کيسه کې نه و
د ټوپک او ګردنۍ کيسه کې نه و
بس خدای شته چې د نړۍ کيسه کې نه و
*****
خپل وطن خو راته هسې هم کشمير و
هره ورځ به په کې مړي وو او وير و
څه د نورو څه زمونږ خپله تاثير و
بس چې څه به کېده مونږ به ويل تقدير و
*****
د انسان او انسانيت له زوره نه وو
د سرو سترګو د حکومت له زوره نه وو
پسې مړه و د دولت له زوره نه وو
بس د چا د محبت له زوره نه وو

*****

هر سړي ویل چې زه خپله پاچا یم
د وطن واګې چې هر طرف ته بیا یم
بهرنیو هېوادو سره اشنا یم
دا وطن ماته او زه ورته پیدا یم

*****

وطن خرڅ شو وطن لوټ شو وطن وران شو
هر سړي نه په کې پاتې خپل ایمان شو
مونږ ته اور شو خو پردیو ته جانان شو
بس بهر ته تګ د هر سړي ارمان شو

*****

وطن هر سړي د غم په اور کې پرېښود
چا چې خرڅ کړ هغوی سم په اور کې پرېښود
خپل ضمیر وجدان یې هم په اور کې پرېښود
ځینو زیات او ځینو کم په اور کې پرېښود

*****

بې وطنه شو وجدان مو لاس کې نه و
د پردي شو خپل ګریوان مو لاس کې نه و
ځان خو څه کوې چې ځان مو لاس کې نه و
ان تر دې چې خپل ایمان مو لاس کې نه

*****

هر سړی لاړه په تېښته بریالی شو
بس نړۍ وه کوم وطن ورته سپرلی شو
ځانته خوښ شو ځانته ښکلی شو موسکی شو
وېل یې ځه ښه دی بې غمه مې زړګی شو

*****

خو !

په پردي وطن کې ژوند وربانديې تنګ شو
هر سړی په تهمتونو بانديې رنګ شو
بس یوې مړۍ ډوډۍ پسې ملنګ شو
خپل ضمیر او خپل وجدان سره یې جنګ شو

*****

ډوډۍ ډېره وه ژوندون ډوډۍ کې نه و
زهر، زهر و ترسکون ډوډۍ کې نه و
خرابات نه و هضمون ډوډۍ کې نه و
بې کراره وه سکون ډوډۍ کې نه و

*****

هغه چاچې خرابات کړې خرابات شوه
لکه وچ لرګی په څو بندو کې مات شوه
د پردیو په کورونو کې میرات شوه
بس د چا د یوې شپې د ملاقات شوه

*****
اوس چې ببرته راستانه شوه درته خلک
په مثال د مېلمانه شوه درته خلک
څه پردي څه پښتانه شوه درته خلک
بس یو خوب د ځنګانه شوه درته خلک
*****
وایي هر څه په پردي وطن کې ښه و
همغه کېدل چې هرڅه د چا زړه و
خو نه مینه نه سکون نه پښتانه و
هر سړی به خوښ زموږ په بېلتانه و
*****
نو ،
ای وطنه ! تا کې ژوند تا کې ژوندون شته
تا کې ښکلي ، ښکلي خلک شته پښتون شته
ستا په پیغلو او ځوانانو کې ترسکون شته
په دې ټوله دایره کې دې سکون شته
*****

زوروه یـــې مـــه پـــه خـــدای ازار یـــې لګـــي
لا دا ښـــکلی دی کمکـــی ازار یـــې لګـــي

بــس د شــرنګ ســره زړه پښــو تــه ورګــوزار شــي
خــو چــې لاس کــې ې وي بنګــړی ازار یــې لګــي

د دنیـــا لـــه حقیرســـتو مـــې زړه تـــور دی
تخنـــوه مـــې مـــه زړګـــی ازار یـــې لګـــي

دا چــې ســترګې یــې د ســترګو نظــر پــرې کــړي
دا چــې مــات یــې دی تنــدی ازار یــې لګــي

اوس یـــې ښـــکلي لـــه اودې څخـــه وتلـــي
اوس ســـاحل دی لېـــونی ازار یـــې لګـــي

ګل په ګوتو کې اغزي په لاس کې مه وړه
ماته وايي ! چې زړګي په لاس کې مه وړه

اوس چې زړه دې رانه وویست لږ يې پرېږده !
خير دى داسې يې دستي په لاس کې مه وړه
له زړګي نه مې سرې وينې رابهيږي
مړه شې ، مړه شې سره بنګړي په لاس کې مه وړه
چې د خپلې مينې ښه دلته نه ږدې !
زموږ ژوند او پسرلي په لاس کې مه وړه

نه ، ساحله ! چې د ښکلو ناز دې نه زده !
بيا نو ته هم سپېلني په لاس کې مه وړه